

**HIIU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2022. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Kärdla 2023

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	9
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	9
2.2 Eelarve.....	10
2.3 Projektid	10
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	12
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	12
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	18
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	20
2.4.4 Erialahariduse omandamine	21
2.4.5 Töötajate tunnustamine.....	21
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	22
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	23
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	23
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine.....	23
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud).....	23
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	25
3.1.2 Perioodika komplekteerimine.....	25
3.1.3 Auviste komplekteerimine.....	26
3.2 Inventuurid, mahakandmised	26
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	26
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	28
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	28
4.3 RVL teenindus.....	32
4.4 Laste- ja noorteteenindus	33
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	33
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine	33
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	34
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	35
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	36

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	38
4.6.1 kohalikul tasandil.....	38
4.6.2 riiklikul tasandil.....	41
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	42
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	42
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	43
4.9 Andmebaasid.....	44
5. 2023. aasta tegevused.....	45
LISA 1. Personali koolitus	45
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	46
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	46
LISA 4. Laste ja noorteüritused	47
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	56

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.21)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunkte arv	Kokku
Hiiu maakond	9571	1	7	1	1	9

Üldkasutatavate raamatukogude arv: Hiiu maakonnas on 2022. aastal 7 rahvaraamatukogu, 1 Kõrgessaare raamatukogu alla kuuluv harukogu (Lauka) ja 1 teeninduspunkt (Kõpu).

1. Põhilised tegevussuunad

2022. aasta oli Kultuuriministeriumi poolt kuulutatud raamatukogude aastaks ja Hiiumaa valla poolt kirjanduse aastaks.

Kärdla raamatukogus oli 2022. aasta fookuses koostöö. Kärdla Linnaraamatukogus viidi läbi 51 erinevat lastele ja noortele suunatud üritust. Nendest suurem osa olid raamatukogutunnid Kärdla Põhikooli õpilastele ja Kärdla lasteaia lastele.

Propageeriti avatud raamatukogu kasutamist ja registreeriti seetõttu uusi lugejaid.

Suurendati koostöövõrgustikku ja lisati selliseid tegevusi-seminare, mis vajasisid omavahelist koostööd või koostööd teiste asutustega või teise valdkonna inimestega. Kuna oli raamatukogude aasta, siis soodustas see läbi viima rohkem sündmusi ja võtma ette tegevusi väljaspool oma asutuse ruume.

Aasta alguses ilmus trükis juubeliraamat „Kärdla raamatukogu 150“, mis koosneb peamiselt raamatukogu kroonikast ja ajalehe väljavõtetest ning annab hea ülevaate teest, mida on käidud.

Viidi läbi projekt *Raamatukogude tugevdamine Hiiu maakonnas*, mis sisaldas mitmeid maakondlikke koolitusi ja ühistegevusi. Näiteks ajakirjanik Peep Lillemägi rääkis, kuidas modereerida kirjandusüritust ja esitada häid küsimusi. Tarmo Kähr rääkis küberturvalisusest ja digihügieenist. Anu Vahter viis läbi vaimse tervise koolituse ja mälu treeningu. Toimusid ühisseminarid ja külastused mitmete mandri raamatukogudega. Lääne-Harju valla raamatukogudega kohtuti Tallinnas Rahva Raamatu korraldatud seminaril ja koos osaleti Berit Kaschani biblioteraapia koolitusel.

Kevadel käisid Hiiumaal külas Viljandi raamatukogud, kes tutvusid Kärdla avatud raamatukoguga. Toimus arutelu seminar teemal: uued teenused lugejatele. Hiiumaa kirjandusfestivali ajal käisid suurte bussidega Kärdla avatud raamatukogu uudistamas Saaremaa raamatukogud ja Valgamaa raamatukogud, kellega samuti räägiti raamatukogude arendustegevustest. Suve lõpus käis külas Rahvakultuuri keskus, kes samuti tundis huvi Kärdla

raamatukogu tegevuse, raamatukogude aasta ning avatud raamatukogu vastu. Projekti raames toimus ka kaks koolitust-seminari kirjandusfestivali ajal. Eesti tuntuim ja hinnatuim koomiksikirjutaja Joonas Sildre õpetas, kuidas saab luua kirjandust läbi kunsti. Jaan Tootsen rääkis oma seminaris, kuidas kirjutada ja luua raamatut.

Esimest korda korraldasid Hiiumaa raamatukogud ühist raamatupäeva. Seal said raamatuid müüa inimesed, kellel olid raamatud koju seisma jäänud. Aga sai teha ka raamatuvahetust või suisa ilma rahata ära anda. Kes raamatupäeval käisid, said osaleda vahvas töötoas, mille korraldasid Palade raamatukoguhoidjad. Nad oskavad anda vanadele raamatutele uue hingamise ja luua neist kunsti – muuta nad kas öökulliks, oravaks või südameks. Samal ajal toimus galeriis raamatu „AEG. Teekond nimega Naine“ esitlus ja kohtumine Hiiumaa naise Vilma Tikerpuuga, kellest on raamatus pikk ja huvitav intervjuu.

Teine tore koostöö oli Kärdla Kultuurikeskusega, kelle kutsel osales Kärdla raamatukogu Hiiumaa Lastefestivalil. Festivalil oldi väljas raamatukogu telgiga. Festivali ajal sai laenutada lasteraamatuid, teha ennast sealsamas raamatukogu lugejaks ja sai ka kohe õigused avatud raamatukogu kasutamiseks.

Kuna lisaks vabariiklikule raamatukogude aastale oli Hiiumaa vallal kirjandusaasta, siis kõige suurem sündmus oli kirjandusfestival, kus Kärdla Linnaraamatukogu oli üks korraldajatest ja kõik maakonna raamatukogud olid oma lauaga väljas: tutvustati raamatukogude tööd, raamatuid sai laenutada, teha käsitööd ja registreerida ennast lugejaks. Kirjandusfestival korraldati koostöös Hiiumaa Arenduskeskuse ja Suuremõisa lossiga. Kirjandusfestivaliga seoses tehti koostööd veel kirjastajatega, saatkondadega (Saksa, Soome, Tšehhi, Rootsi, Norra) ja nende allasutustega ning mitmete teiste organisatsioonidega.

Hiiumaise üritustesarja Vananaistesuvi raames osales raamatukogu kahel ööretkel, kus direktor luges retkel „Armastusega Paradiisi ja tagasi“ Tõnu Õnnepalu luuletusi ja katkendeid tema raamatutest ning retkel „Armastusega Suuremõisa lossi ja tagasi“ lugusid krahv Ungern-Sternbergist.

Eriline oli kindlasti 1. juulil toimunud vastuvõtt Kärdla Linnaraamatukogus, mis oli korraldatud saadikutele, saatkonna töötajatele ning kohalikele poliitikutele ja kultuuritegelastele. Teadaolevalt pole varem raamatukogus nii suurejoonelist vastuvõttu korraldatud.

Eriline oli ka see, et 13. juulil külastas Kärdla Linnaraamatukogu Ameerika saatkonna pressi- ja kultuuriosakonna asejuht Christine Valentine, kes kinkis tänutäheks koostöö eest Eesti-Ameerika koostööst välja antud raamatu „Ameerika sajand“.

Ja küllap seegi oli eriline, et 25. augustil tegi raamatukokku mitteametliku visiidi haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas, kes kinkis oma perekonnaloost raamatu „Oma aja laps“.

Kindlasti olid veel erilised a) ööraamatukogu, mis toimus raamatukogupäevade ajal 21. oktoobril. Külaskas oli diplomaat ja endine ajakirjanik Tiina Maiberg, keda intervjuueeris direktor

Annely Veevo; b) arvamusrännak raamatukogude uueneva tähenduse teemal, mille viis läbi samuti direktor.

Aastat varjutas Venemaa sõda Ukrainas ja Eestisse saabuvad sõjapõgenikud. Kärkla Linnaraamatukogus korraldati Ukraina-Eesti klubiõhtu, kus jagati üldinfot Eesti kohta ja kohalik politsei käis andmas ukrainlastele spetsiifilist infot. Lisaks korraldati kevadperioodil ukrainlastele raamatukogus kolm keelekohvikut.

Raamatukogude aasta puhul initsieeriti rohkem tegevusi kui igapäevaselt. See pani mõtlema rohkem ka väikeste ürituste korraldamise peale ja neid esile tooma. Mis puudutab raamatukogu seinte vahelt välja minemist, mida ka raamatukogude aasta puhul palju reklaamiti, siis Kärkla Linnaraamatukogul on see juba tavaline. Väljaspool oma ruume korraldatakse mitmesuguseid üritusi juba aastaid.

Ühiselt koos teiste Hiiumaa raamatukogudega tähistati Paul-Eerik Rummo 80 ja Tõnu Õnnepalu 60 juubeli nädalaid ning Ave Alavainu 80. Sünniaastapäeva nädalat. Ühiselt külastati Paul-Eerik Rummot tema kodus, kus toimus väike koosviibimine koduõuel.

Raamatukogude aasta suurprojektidest võeti osa järgmiselt: „Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus“, kampaania „Avasta Eesti raamatukogusid“, raamatukogud ratastel (kaks korda - lastefestivalil ja kirjandusfestivalil), kaugtööpäev ja kirjanike tuur „Sõnaränd“.

14. detsembril anti teema-aasta teatepulk üle liikumisaastale, kinkides Hiiumaa Spordikeskusele ja Hiiumaa Spordikoolile dr Gunnar Männiku raamatu „Ülekoormusvigastused“, et liikumisega endale liiga ei teeks.

Kõrgessaare raamatukogu osales tantsuaktsioonil „Raamatukogud kutsuvad tantsima“ ja võttis osa kampaaniast „Avasta Eesti raamatukogusid“. Kohalikul tasandil oli kõige rohkem osalejaid Kärkla kammerkoori trepikontserdil „Puud ma laulan haljusesse“ ja Tõnu Õnnepalu loodusfotode näitusel. Läbi aasta toimus kirjandusüritus „Minu kodukoha kirjanik.“

Käina raamatukogu püstitatud eesmärgid saavutati: tähistati raamatukogude teema-aastat, toodi raamatukogu enam pildile, saadi juurde uusi lugejaid, pakuti enam erinevaid tegevusi ja korraldati veelgi enam üritusi.

Raamatukogule saadi juurde uus ruum, valla arhiiv, 25 m² põrandapinda. Kuid kahjuks jäi hoidla kultuurikeskusesse ehitamata, hanked ebaõnnestusid.

Aktiivselt tegeldi laste lugemisharjumuse kujundamisega. Jätkati traditsiooniliste üritustega: suvine lugemisprogramm Lugemissuvi, sügis-talvine Lugemisisu programm, väikelaps raamatukogus, hommikused jututunnid. Toimused erinevad teematunnid, raamatu juubelitepid, meisterdamistunnid, aardejaht raamatukogus jpm. Laste meisterdamistundide märksõna oli taaskasutus, et juhtida laste tähelepanu tohutule hulgale jäätmetele ja kasutusvõimalustele. Töötubadesse kaasati kohapeal elavad ukrainlannad, raamatukogutunnid ja meisterdamised toimusid Ukraina lastele vene keeles.

Täiskasvanud Õppiija Nädala raames toimunud õpitoad olid endiselt populaarsed. Toimused korvide heegeldamise õpituba, kottide maalimise õpituba, õpiamps „Raamatute otsing RIKSWEBist ja laenutuskappi tellimine“ ning loeng aiandushuvilistele. Tegevused tõid raamatukokku uusi kasutajaid.

Loodi TIK-TOKi konto, et info raamatukogus toimuva kohta jõuaks laste ja noorteni. Toimus pidulik teema-aasta avamine. Tekste Mudlumi raamatust luges näitleja Raivo Rüütel. Lugejaid ja kohaliku rahvast tuli avamisele väga palju. Veebruaris alustas hiiu keele ring, see osutus väga populaarseks ja kooskäimine toimub siiani kaks korda kuus.

Suvekuudel toimusid õueüritused, luuleõhtu looduses ja kirjanduslik matk Asta Willmanni radadel. Lastele raamatukogu sisehoovis erinevad kirjanduslikud mängud ja võistlused. Väarikalt ja erinevate üritustega tähistati kirjanike Paul-Eerik Rummo, Tõnu Õnnepalu ja Ave Alavainu juubeleid. Õhtu külalisteks olid kirjandusteadlane Jüri Talvet, kirjanik Aidi Vallik, telemees ja ajakirjanik Enn Eesmaa, kes rääkis tulevikku kujundanud kultuuritegelastest, pealkirjaks „Kas olnud olevikul on tulevikku?“ Tõnu õnnepalu sünnipäevanädala raames toimus luuleõhtu looduses. Üritusel pidid kõik osalejad omal valikul ühe Õnnepalu luulekogudest ühe luuletuse ette lugema. Mitmed kohaletulnud ei olnud varem luulet, ega Õnnepalu raamatuid lugenud, neile oli see väga meeldiv kogemus. Oktoobris alustas aiaring, ka sellele oli piisavalt huvilisi, koos käiakse kord kuus. Populaarseks osutus ööraamatukogu, mil raamatukogu oli avatud 22.30-ni. Toimus vestlusring lugejatega, kontsert, räägiti jubejutte lastele ja ekraanil sai vaadata lühifilme müstilisest Põhjamaa loodusest. Avatud oli kohvik.

Novembris tegi raamatukogu üleskutse raamatukogu vahendusel uuevärsetele raamatutele uus omanik leida. Seda võimalust kasutasid mitmed, toodi palju päris uusi raamatuid, raamatute müük oli edukas. Raamatukogu oli vahendaja rollis, tulu ei teeninud. 13. detsembril toimus raamatukogude aasta lõpetamine laternamatkaga, kirikupargis anti pidulikult teatepulk üle Käina Spordikeskuse - ja Elamuskeskus Tuuletorni esindajatele. Liikumismängud ja maiustuste laud oli raamatukogus. Maili Uibo osales Kärkla raamatukogu korraldatud arvamusrännaku arutelul „Raamatukogude uuenev tähendus“.

Palade raamatukogu korraldas raamatukogude teema-aastal mitmeid üritusi. Raamatukogu väljus oma ruumidest - 4. juunil osaleti raamatuvoltimise töötoaga Kärklas Raamatupäeval. 01. juulil korraldati sama töötuba Hiiumaa kirjandusfestivalil. Lisaks viidi läbi koos Suuremõisa raamatukogu ja Pühalepa Vaba Aja Keskusega lasteüritus „Suur koogitegu“. Toimus kirjanduslik maastikumäng Suuremõisa lossipargis, millele järgnes ühine suur pannkookide söömine.

Hellamaa raamatukogu põhilised tegevussuunad olid jätkuvalt lugejatele vaba ja piiramatult juurdepääsu tagamine informatsioonile ning kogude täiendamine ja lugejate teenindamine. Raamatukogude teema-aastal oldi rohkem pildil, korraldati mitmeid üritusi. Raamatukogu väljus isegi oma tavapärastest ruumidest. 7. augustil korraldati koos külaseltsiga Hellatempa „Hiiu keele ja kirjanduse päev“, mis toimus Hellamaa rannas kiigeplatsil.

Suuremõisa raamatukogus algas raamatukogude aasta 12. jaanuaril, kui toimus Kärđlas raamatukogude aasta avamine katkendi ettelugemisega Mudlumi raamatust „Mitte ainult minu tädi Ellen“.

17.-22. jaanuaril oli Hiiumaa raamatukogudes Paul-Eerik Rummo nädal. Suuremõisa raamatukogus oli Rummo teoste väljapanek ja iga laenutaja sai kingituseks Paul-Eerik Rummo luuletuse.

17. mail toimus raamatukogude aasta raames üle-eestiline kaugtööpäev, seda võimalust kasutati ka Suuremõisa raamatukogus.

9. juunil peeti Palade ja Suuremõisa kooli lastega pannkoogipäeva „Suur suvine koogitegu raamatukogus“, kus loeti ette Anti Saare raamatut „Suur koogitegu“, mängiti koos ja söödi pannkooke.

Võeti osa Hiiumaa esimesest rahvusvahelisest kirjandusfestivalist ja üle-eestilisest lugemisaktsioonist „Lugemistund“, milles osalesid Suuremõisa Lasteaed-Põhikooli lapsed. Loeti ette katkendit Tove Janssoni „Nähtamatu laps“.

Tähistati Tõnu Önnepalu - 60 ning samuti Ave Alavainu 80 juubeli nädalat. Alavainu nädalal sai iga lugeja kingituseks järjehoidja Ave Alavainu sutsakaga. Märkimisväärseks osutus ka „Kogupere mälumäng“ ning osalemine suures mõistatamisemängus „Avasta Eesti raamatukogusid“.

Emmaste raamatukogus oli samuti 2022. aasta kiire ja tegus. Lugejad kasutasid raamatukogu aktiivselt nii kirjanduse laenutamiseks kui ka muudeks asjaajamiseks – arvutite kasutamiseks, printimiseks, koopiate tegemiseks, skaneerimiseks, kohapeal lugemiseks ja paljude ürituste küllastamiseks. Raamatukogu on muutunud ka külakeskuseks, kus tehakse aega parajaks arstivastuvõtuks või bussile minekuks. Väga paljud vanemad inimesed tulevad raamatukokku oma pangakaarti aktiveerima, digiallkirja andma või autojuhilubade jaoks täitma digiloos ankeeti. Samuti makstakse arveid AIP-is.

2022. aastal jätkus tavapärase raamatute ja ajakirjade laenutamine, kogu korrastamine ja täiendamine, teenuste pakkumine, ürituste korraldamine ja töö lastega.

Suurem muutus toimus Leisu laenutuspunktis, mis likvideeriti Ukraina põgenike jaoks. Leisu lugejaid teenindab edasi Emmaste raamatukogu direktor, kes viib raamatud lugejale koju või lepatakse aeg kokku Nurste kaupluse juures kohtumiseks.

Osa võeti XXXI maaraamatukoguhoidjate suveseminarist Põlvas 15.-17. juunil.

Tähtsündmused 2022. aastal Emmaste raamatukogus olid: 2. juuni pannkoogipäev, 5. juulil kohtumine Triinu Tammeaga, 3. novembril Emmaste raamatukogu 104. sünnipäeva tähistamine, 22. novembril uudishimu päev - Paavo Pruul rääkis merendusest. Eelmisel aastal püstitatud eesmärgid said täidetud.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

2022. a kevadel valiti Kärkla Linnaraamatukogule uus nõukogu, kuhu kuuluvad üks esindaja Hiiumaa vallavolikogust, Kärkla osavallakogust ja Hiiumaa vallavalitsusest ning kolm lugejate esindajat. Toimus kolm koosolekut, kus räägiti läbi raamatukogu lahtiolekuajad ja tehti tööd valdkondliku arengukavaga.

Kärkla Linnaraamatukogus struktuurimuutusi ega nime vahetust ei toimunud. Küll aga teatati 2022. aasta lõpus, et Kärkla põhikool soovib Kärkla Linnaraamatukogule üle anda kooli põhikogu, mistõttu alustati läbirääkimisi ja arutelusid ajakava ja sisulise tegevuse kohta.

Hiiu maakonnaraamatukogu lahtiolekuajades toimusid olulised muudatused. Nüüd on raamatukogu suletud Suurele Reedele järgneval laupäeval ja 31. detsembril. Suvekuudel (juuni, juuli, august) on nüüdsest raamatukogu laupäeviti suletud.

Kõrgessaare raamatukogul on 5-liikmeline raamatukogu nõukogu. Veebi vahendusel toimus koosolek Kõrgessaare raamatukogu, Lauka harukogu ja Kõpu teeninduspunkti suviste lahtiolekuajade muutmiseks. Kolme nõukogu liikmega tehti raamatukoguaasta ürituste plaane.

Alates 01. 01.2022 vähenes Kõrgessaare raamatukogu töötajate koosseis 0,1 koha võrra - Kõpu teeninduspunkti laenutaja koht on nüüd 0,1 ja toimub ainult kodulaenus.

2022. aastast ei ole Käina raamatukogul enam teeninduspunkti. Teeninduspunkt Männamaal suleti 2021. a lõpus, lõplikult likvideeriti 2022. a jaanuaris. Männamaa fondis uusi teavikuid ei olnud, viimased raamatud osteti kohapeale 2004. a. Vajalikud, hästi säilinud raamatud (ca 1200 eksemplari) valiti välja ja ootavad jätkuvalt uut hoidlaruumi Käina kultuurikeskusesse. Palju teeninduspunkti raamatud jagati lugejatele ja väike kogus viidi vanapaberisse. Seoses Männamaa teeninduspunkti likvideerimisega kinnitati jaanuaris uus Käina raamatukogu põhimäärus ja töötajate koosseis. Koosseis vähenes 0,2 koha võrra. Nõukogu käis koos ühel korral, arutati jooksvaid küsimusi.

Palade, Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogude struktuuris muutusi ei olnud. Kõigis kinnitati uus raamatukogu nõukogu koosseis. Nõukogu käis koos, et arutada Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogu liitmist Palade raamatukoguga. Nõukogu kiitis heaks otsuse, et 01.01.2023 liidetakse Hellamaa ja Suuremõisa raamatukogu Palade raamatukoguga, mille uueks nimeks saab Pühalepa Raamatukogu. Suuremõisa ja Hellamaa raamatukogu jätkavad tööd haruraamatukogudena.

Alates 30. märts 2022. a suleti Emmaste raamatukogu juurde kuuluv Leisu laenuspunkt. Neid ruume kasutavad nüüd Ukraina põgenikud.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.21 €	Seisuga 31.12.22 €	Muutus %
Eelarve kokku	357.381	351.718	-1,58 %
sh keskraamatukogu	153.470	134.223	-12,54 %
Personalikulu	204.568	212.57	+3,91 %
sh keskraamatukogu	77.886	79.022	+1,46 %
Komplekteerimiskulu	66.328	62.411	-5,91 %
sh KOV-lt	39.709	41.696	+5 %
sh riigilt	21.313	20.715	-2,81 %
sh keskraamatukogu	29.809	26.265	-11,89 %
sh KOV-lt	8.496	8.00	-5,84 %
sh riigilt	21.313	18.265	-14,3 %
Infotehnoloogiakulu	5.354	8.32	+55,4 %
sh keskraamatukogu	1.366	2.03	+48,61 %

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine: „Raamatukogude tugevdamine Hiiu maakonnas“ (Kultuuriministeerium)	15.02.2022 - 31.12.2022	1560€	1410€
Hiiumaa laste sõit Nukitsa konkursi lõpetamisele Tallinnas (Eesti Kultuurkapital)	01.03.2022-01.06.2022	80€	54.95€
Laste lugemisprogrammi „Suvelugemise väljakutse 2022“ auhinnad (Eesti Kultuurkapital)	01.05.2022-31.10.2022	150€	237.30€

Kärdla Linnaraamatukogu laste lugemisprogrammi „Suvelugemise väljakutse 2022“ lõpetamine. Kohtumine Juhani Püttsepaga (Eesti Kultuurkapital)	01.06.2022-31.10.2022	200€	259.24€
Lugemisisu 2021/2022 hooaja lõpetamine. Kohtumine Ilmar Tomuskiga (Eesti Kultuurkapital)	02.05.2022-01.09.2022	200€	222.07€
22.10. Tallinnas toimuval vabariiklikul III-IV klasside ettelugemise võistlusel osalemine (Eesti Kultuurkapital)	06.09.2022-07.11.2022	100€	75.26€
„Kohtumisõhtu kirjanik Paul-Eerik Rummo“ kirjandusfestivalil (Eesti Kultuurkapital)	1.07.2022	250€	280€
Kärdla Linnaraamatukogu projektid kokku		2540€	2538.82€
Külas kirjandusteadlane Jüri Talvet (Eesti Kultuurkapital)	28.03-25.05.2022	150€	215€
Kohtumine kirjanikuga Aidi Vallik (Eesti Kultuurkapital)	25.04-16.06.2022	200€	314€
Lugemisisu hooaja lõpetamine (Eesti Kultuurkapital)	23.05-06.07.2022	180€	230€
Programmi Lugemissuvi 2022 lõpetamine (Eesti Kultuurkapital)	23.08-19.11.2022	500€	922€
Käina raamatukogu projektid kokku		1030€	1681€

Raamatukogude arendamise programm on väga tänuväärne programm, mille toetusel on korraldatud palju aastaid koolitusi maakonna raamatukoguhoidjatele. Ühe programmi rahastusest on võimalik ette võtta mitmeid tegevusi, mida muidu peaks mõne teise programmi korral ükshaaval taotlema. Projekti ettevalmistusel ja taotlemisel on arvestatud koolitustega, mis toetavad raamatukoguhoidja kutseoskuste arendamist.

Tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele on saanud raamatukokku kutsuda esinema mitmeid kirjanikke. Sel aastal käis esinemas Kirjandusfestivalil Paul-Eerik Rummo, millega ühtlasi hoiti meeles tema 80. juubelit.

Ka suuremad lasteüritused on kõik saanud rahalist toetust Eesti Kultuurkapitalilt, tänu millele on lastel olnud võimalik kohtuda lastekirjanikega (Ilmar Tomusk, Juhani Püttsepp) ja osaleda

vabariiklikel Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud üritustel (Nukitsa konkursi lõpetamine, ettelugemisvõistlus „Ühes väikeses Aino Perviku raamatus“).

Samamoodi kasutab Käina raamatukogu ürituste rahastamiseks Eesti Kultuurkapitali fondi, et tasuda esinejate majutus, transport ja esinemise tasu.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Maakonnaraamatukogu personali koosseisus toimus üks muudatus - koristaja läks pensionile ja tööle asus uus koristaja.

Suveperioodil sai töötajad vabastada laupäevasest tööpäevast tänu avatud raamatukogule ja iseteenindusele. Suviste töögraafikute koostamine on igal aastal olnud suureks väljakutseks, kuna on puhkuste aeg ja kõik töötajad soovivad suvel puhata. Raamatukogu nõukogu andis loa, et suveperioodil on raamatukogu mehitatud vaid tööpäevadel tavapärasel aegadel.

Alates 01.01.2022 vähenes Kõrgessaare raamatukogu personali koosseis 1,9 kohani. Kõpu teeninduspunkti laenutaja kohta vähendati 0,2-lt 0,1-ni. Nüüd toimub ainult kodulaenus, kuna laenutuspunktile ei leitud ruume. Lugejad on valdavalt eakad, kes soovivad enamasti kodulaenutust, seega oli selline lahendus vastuvõetav.

Käina raamatukogus vähenes töötajate (raamatukoguhoidjate) koosseis 0,2 võrra -Männamaa teeninduspunkti likvideerimisega kaotati töökoht.

Aprillikuus suundus pensionile pikaajalise tööstaažiga vanemraamatukoguhoidja, tema asemel võeti tööle uus, kel puudus varasem kokkupuude raamatukogu tööga. Aastase staažiga, kuid samuti suhteliselt värske töötaja osales esimest korda Eesti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud lastetöö koolitusel, kogemus oli väga positiivne. Direktor M. Uibo osales TLÜ koolitusel digimenter kogukonnas ja juhtimiskoolitusel 21. sajandi raamatukogu.

Teistes maakonna raamatukogudes personali koosseisus ja juhtimises muutusi ei olnud. Kõik Hiiu maakonna raamatukogutöötajad on osalenud erinevatel täiendkoolitustel, nii maakonna raamatukogu poolt korraldatud kui iseseisvalt. Lähtutakse võimalustest ja vajadustest.

Maakonna 15 raamatukoguhoidjast 9-l on kõrgharidus (sh raamatukogunduslik kõrgharidus 3 töötajal). Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 6 (sh raamatukogunduslik 3 töötajal). Kutset omavate raamatukoguhoidjate arv maakonnas on 6.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Kärdla Linnaraamatukogu täiendkoolituste eesmärgiks oli saada juurde teadmisi ja omandada uusi oskusi, et tuua raamatukokku uusi teenuseid (Praxise, Eesti Koostöö Kogu ja Riigikantselei koolitused); arendada silmaringi ja õppida teiste kogemustest (Hollandi

õppereis, ETKA Andras); tõsta erialalist pädevust (Lastekirjanduse keskus, Hiiumaa arenduskeskus).

Käina raamatukogu direktor arendas kutsestandardi kompetentsi TLÜ koolitusel Digimentor kogukonnas, kus teadmisi omandati IT, andmebaaside, andragoogika, sotsiaalse suhtlemise ja kogukonna kaasamise ja mentorluse osas. Omistati digimentori tunnistus. Kompetentsi arendati ka juhtimiskoolitusel 21. sajandi raamatukogu, raamatukogu arendamise, teenuste turunduse, koostöö arendamine kogukonnas jms osas. Omistati tunnistus koolituse läbimise kohta. Eesti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud õpipäeval saadi tarkust lastekirjanduse ja teematundide läbiviimise kohta. Koolitustel Küberturvalisus ja digihügeen - IT turvalisuse kohta.

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv
Kärdla raamatukogu				
10.02.2022	„Rahvaraamatukogude valdkondadevaheliste infoteenuste mudeli arendamine“	Mõttekoda Praxis	3 a/h	1
01.03.2022	Mõttetalgud „Kuidas saame eesti raamatukogudes t kujundada aruteluoskuste ja kogukondlike dialoogide soodustajad?“	Eesti Koostöö Kogu	5 a/h	1
03.03.2022	ERÜ Lastetoimkonna vebikoosolek	ERÜ	3 a/h	1
03.03.2022	Lastekirjanduse aastakoosolek (veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6 a/h	1
15.03.2022 16.03.2022	Koosloome töötoad lahendusteks, kuidas tõhustada rahvaraamatuko	Mõttekoda Praxis, Riigikantselei, Kultuuriministeerium	16 a/h	1

	gude panustamist eri valdkondadesse ja millist ressursi see vajab. Tööturuteenused ja Tervis			
13.04.2022	Algupärase lastekirjanduse päev „Uute maailmade loomine meie laste- ja noortekirjanduses“ (veebis)	Tartu Linnaraamatukogu	4 a/h tundi	1
16.03, 04.04, 20.04, 04.05, 13.06, 29.09.2022	Programm „Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus“	Eesti Koostöö Kogu	45 a/h	1
04.05-18.05.2022	Digitark ettevõtja „Sotsiaalmeedia kasutamine ettevõtluses“	Hiiumaa Arenduskeskus	32 a/h	1
06.05.2022	Lasteraamatute kujundamise A ja O (veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6 a/h	1
11.05.2022	Lastekirjanduse õpipäev „Varesele valu, harakale haigus“ (veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6 a/h	1
13.-16.06.2022	Õppereis Hollandi raamatukogudesse	Eesti Rahvusraamatukogu	40a/h	1
05.10.2022	Piirkondlik seminar raamatukoguhoidjatele	ETKA Andras	14 a/h	2

	Saaremaal. Elukestva õppe edendamine			
21.10.2022	Laps kirjanduses 10. Noorus on ilus aeg! (veebis)	Eesti Lastekirjanduse Keskus	6 a/h	1
05.12.2022	Evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppus	G4S	4a/h	3

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv
Käina raamatukogu				
20.01.2022	Kas tulevik algab täna. Veebikoolitus	ETKA Andras	5	2
8.03.2022	Infosõtta tõmmatud kodaniku ABC“	Tallinna Keskraamatu- kogu	2,5	2
14.03.2022	Emakeelepäeva konverents „Selges eesti keeles“	Eesti Rahvusraamatu- kogu	4	2
7.04.2022	Kultuuripoliitika infoseminar	Kultuuriministee- rium	4	2
8.04.2022	E-raamatukogude koolitus	Tallinna Keskraamatu- kogu	2,5	2
22.04.2022	Ununenud looming kättesaadavaks. Kes võidab autoriõigusest?	Eesti Rahvusraamatu- kogu	2	1
11.05.2022	Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev. Varsele valu, harakale haigus – kas sõnal on väge?	Eesti Lastekirjanduse Keskus	5	1

17.05-15.06.2022	Digimentor kogukonnas	TLÜ	52	1
30.09.2022	Raamatukogude roll ohutuma küberruumi loomisel	Sisekaitse Akadeemia	4,5	1
22.09-25.11.2022	Juhtimiskoolitus „21. sajandi raamatukogu“. 3 erinevat moodulit	Rahvusraamatukogu, Kultuuriministeerium	48	1
			Tundide arv kokku	147,5

Koolituse aeg	Koolituse teema	Korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejad
Kõrgessaare raamatukogu				
	„Kuidas võita infosõda koolis“ (veebis)	Eesti Rahvusraamatukogu	4h	1
	„Üleriigilise mõjuga arendusprojektid“	Eesti Rahvusraamatukogu (virtuaalne infoseminar)	4h	1
Lauka haruraamatukogu	„Laps kirjanduses 10 - Noorus on ilus aeg“	Eesti Lastekirjanduse Keskus (veebis)	4h	1
	„Lugemisisu“ stardikoolitus	Eesti Lastekirjanduse Keskus (veebis)	4,5h	1
Palade raamatukogu				
6.09.2022	„Raamatukogu kui pärimuspesa“	Eesti Rahvakultuuri Keskus	2,5h	2
Hellamaa raamatukogu				

6.09.2022	„Raamatukogu kui pärimuspesa“	Eesti Rahvakultuuri Keskus	2,5h	1
Suuremõisa raamatukogu				
15.-17.06.2022	„Lugemisisu“ stardikoolitus	Eesti Lastekirjanduse Keskus	4,5h	1
Emmaste raamatukogu				
15-17.06.2022	ERÜ maaraam kogude XXXI suveseminar Põlvas	ERÜ	10h	1
15.-17.06.2022	„Lugemisisu“ stardikoolitus	Eesti Lastekirjanduse Keskus (veebis)	4,5h	1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa
17.02.2022	Kuidas modereerida kirjandusüritust? Kuidas esitada häid küsimusi?	Peep Lillemägi	3	9/1	100
17.03.2022	Küberturvalisus ja digihügieen	Tarmo Kähr	3	8/1	250
31.03.2022	Ühisseminar Lääne-Harju valla raamatukogudega Tallinnas. Biblioteraapia koolitus ja töötuba, Kohtumine kirjastajaga ja Rahva Raamatuga.	Berit Kaschan ja Rain Siemer	8	11/1	150
18.05.2022	Ühisseminar Viljandi raamatukogudega. „Uued teenused lugejatele. Avatud raamatukogu“. Kogemuste vahetus Kärkla, Palade ja Kõrgessaare raamatukogudes.	Kärkla raamatukogu	2	7/1	150

04.06.2022	Raamatupäev	Kõik Hiiumaa raamatukogud	8	6/1	0
01.07.2022	Ümarlaud Saaremaa raamatukogudega „Saarlased hiidlastelt kogemusi saamas“. Kogemuste vahetus Kärkla ja Käina raamatukogudes.	Kärkla raamatukogu	2	5/1	150
02.07.2022	Kirjandus läbi kunsti	Joomas Sildre	2	5/1	300
02.07.2022	Kuidas kirjutada raamatut	Jaan Tootsen	2	4/1	150
24.11.2022	Vaimse tervise koolitus	Anu Vahter	4	12/1	360

Maakonna korraldatud koolitusteks on valitud koolitused, mis on kooskõlas kutsestandardis ettenähtud kompetentsidega. Koolitusplaani kavandamisel arvestatakse tegelike vajadustega.

1. Peep Lillemägi „Kuidas modereerida kirjandusüritust? Kuidas esitada häid küsimusi?“ Mis teeb kirjandusürituse huvitavaks; kas anda kogu „võim“ esineja kätte või oleks parem teda juhtida; mis köidab kuulaja tähelepanu. Küsimused rahva seast - millist infot tavaliselt soovitakse; kuidas esitada küsimust õigesti, et soovitud vastust saada. (Lugeja-ja infoteenindus).

2. Tarmo Kähr „Küberturvalisus ja digihügieen“. Kuidas internetis turvaliselt toimetada, millised on turvalised autentimised. Milliseid lehti külastada ja milliseid mitte, mida teha „võidupakkumistega“, kuidas mitte avada tundmatuid linke jms (Lugeja-ja infoteenindus, arendustegevus).

3. Ühisseminar Lääne-Harju valla raamatukogudega Tallinnas. Berit Kaschan: Biblioteraapia koolitus ja töötuba; Rain Siemeri raamatud ja tema lugu. Kohtumine kirjastajaga ja Rahva Raamatuga (Arendustegevus).

4. Ühisseminar Viljandi raamatukogudega „Uued teenused lugejatele. Avatud raamatukogu“. Kogemustevahetus (Arendustegevus).

5. Raamatupäev avalikkusele: tegevused ja töötoad, mis tõstavad esile raamatu tähtsust ja annavad infot, mida teha raamatuga, mida enam pole tarvis (Kogude kujundamine, töötlemine ja säilitamine).

6. Ümarlaud Saaremaa raamatukogudega „Saarlased hiidlastelt kogemusi saamas“ (Arendustegevus).

7. Koolitus „Kirjandus läbi kunsti“ toimus kirjandusfestivali raames. Illustraator Joonas Sildre tegi ülevaate illustratsioonide arengust ja muutustest aja jooksul ning viis läbi praktilisi harjutusi. Tema juhendamisel joonistati koos tegelaskujud, kellele anti iseloom, tuju ning väljanägemine (Arendustegevus).

8. „Kuidas kirjutada raamatut“ koolitust viis läbi ajakirjanik ja filmirežissöör Jaan Tootsen, kes on ka raadiosarja „Ööülikool“ toimetaja. Kuna töötuba toimus kirjandusfestivali alal, sai sellest osa laiem publiku hulk (Kogude kujundamine).

9. Vaimse tervise teemalise koolituse viis läbi Saare Maakonna keskraamatukogu direktor Anu Vahter. Grupis osalejatele anti teadmisi, kuidas oma aju hoida ja arendada ning ajutreeningu tähtsusest vaimse tervise säilitamisel. Koolitusel tutvustati erinevaid mälu treeningu meetodeid nagu kohameetod, kalendrimeetod, kategoriseerimise meetod ja numbrite meeldejätmise. Koolituspäeval räägiti neuroobikast, ajusõbralikust toitumisest, füüsilistest harjutustest, tutvustati lihtsaid igapäevaseid võtteid aju ja vaimse tervise hoidmiseks, anti lahendamiseks erinevaid ülesannete liike aju tervise parandamiseks. (Arendustegevus).

Maakonnaraamatukogu poolt pakutud koolitustega olid raamatukoguhoidjad rahul. Oluliseks peetakse koolituspäevadel kolleegidega kokkusaamist ja kogemuste vahetamist.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid peamiselt rühmakoolitustel andemabaaside tutvustamised, uudiskirjandusest ülevaadete andmised, teematunnid õpilastele ning raamatukogutunnid lasteaiale. Artikleid kirjutati Hiiu Lehte ja Hiiumaa Teatajasse. Raamatukogusid tutvustati Viljandi maakonna, Saare maakonna ja Valga maakonna raamatukogutöötajatele nende õppereisidel. Kärdlas võeti vastu ka suur delegatsioon Rahvakultuuri keskusest.

Olulisemad avalikud esinemised olid järgmised:

- Annely Veevo (direktor) 5. aprill Ukraina-Eesti klubi
- Annely Veevo (direktor) ja Kerli Varrik (arendusspetsialist) 20. aprill, 3. mai ja 18. mai keelekohvik ukrainlastele
- Annely Veevo (direktor) 9. juuni avalik dialoog „Kuidas me oleme kriisideks valmis?“
- Annely Veevo (direktor) 9. september ööretk „Armastan sind lossi ja tagasi“ - luges ette M. Aitsami raamatut „Hiiu lossist - Siberisse“
- Annely Veevo (direktor) 16. september „Armastan sind Paradiisi ja tagasi“ - luges ette T. Önnepalu luuletusi ja löike teostest
- Annely Veevo (direktor) 22. november arvamusrännak „Raamatukogude uuenev tähendus“

- Maili Uiho (direktor) ettekanne: raamatute valimine RIKSWEBi-st ja laenutskappi tellimine TÕN raames
- Liisu Orava (raamatukoguhoidja) ettekanne TIK-TOKi kasutamisest TÕNi raames
- Maili Uiho (direktor) juhtimisel hiiu keele ring
- Le Laun (raamatukoguhoidja) juhtimisel aiaring

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust aruandeaastal ei omandatud. Õpinguid ei alustatud.

Maakonna 15 raamatukoguhoidjast 9-l on kõrgharidus (sh raamatukogundusharidusega 3). Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 6 (sh raamatukogundusharidusega 3). Kutsekvalifikatsiooni on omandanud 6 maakonna raamatukoguhoidjat.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

ETKA Andras tunnustused:

- Vanemraamatukoguhoidja - arendusspetsialist Kerli Varrik - Aasta Õppija 2022 nominatsioon
- Kärkla Linnaraamatukogu - Aasta õpitegu 2022 eripremia „Keelekohvik ukrainlastele“ korraldamise eest
- Tänu kiri Kärkla Linnaraamatukogu, Annely Veevo
- Tänu kiri hea koostöö ja ürituste korraldamise eest. Käina raamatukogu, Maili Uiho.

Riiklikul tasandil pälvis Kõrgessaare raamatukogu direktor Leelo Sarapuu Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fondi Kõpu Majaka fondi stipendiumi kogukonna sidumisel.

Kõrgessaare raamatukogu direktor premeeris töötajaid raamatukogude aasta jooksul tehtud hea töö eest.

Käina osavald tunnustas tänukirja ja meenega Käina raamatukogu pikaajalist töötajat Vilge Elmit pensionile saatmisel.

Käina raamatukogu direktor tunnustas Vilge Elmit tänukirja, meene ja lillekimbuga pikaajalise tubli töö ja suure panuse eest raamatukogu töös. Vilge Elmi töötas erinevates Hiiumaa raamatukogudes kokku 48 aastat.

Kärkla Linnaraamatukogu tunnustas Vilge Elmit pikaajalise panuse andmise eest raamatukogu töösse lillede ja kommikarbiga.

Kõik Hiiu maakonna raamatukogud said Kultuuriministeeriumi poolt tänukirja raamatukogude teema-aasta õnnestumise eest.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Kärdla raamatukogus remonti ei tehtud, kuna selleks puudusid vahendid. Kahjuks sajavad katuseaknad läbi ja olukord läheb iga päevaga hullemaks. Nende ruumidega tuleb veel hakkama saada ca 5-10 aastat, kuniks loodetavasti ehitatakse uus Kultuuri Maja, kuhu paigutub ka raamatukogu. Praegu asub raamatukogu Kärdla Kultuurimaja teisel korrusel. Kevadel vahetati välja laenutuslett. Massiivse laenutusleti asemele pandi kaasaegne ja moodne teeninduslaud. Samuti said uued töölauad lasteosakonna spetsialist ning arendusspetsialist.

Kõrgessaare raamatukogu asub Kõrgessaare Noortemajas, kus kasutamiseks on kolm ruumi. Näitusteks ja suuremateks üritusteks kasutatakse noortemaja saali.

Käina raamatukogu ruumide seisukord on hea. Sisustus on korralik, küll aga vajaks veidi värvimis- ja värskendustöid, eriti trepp. Juurde saadi uus ruum 25m², mis leevendab veidi ruumipuudust. Peale korrastamist on võimalik selles teha grupitöid, õppida, pidada veebikoosolekuid, korraldada väikseid töötubasid, teha salvestusi, kasutada õmblusmasinat, köitemasinat jm. Muidugi hoiustada raamatukogu jaoks vajalikke dekoratsioone, veidi teavikuid, teha üritusteks ettevalmistusi jm, seega multifunktsionaalne ruum. Osteti uued ribakardinad (5 tk), sest 15 aastat vanadel olid purunenud nõörid ja kinnitused. Uude ruumi osteti suur laud ja toolid. Välja vahetati teenindusleti tool. Koridori osteti uus porivaip. Lugemissaalis vahetati välja päevavalgustuslambid. Osteti akutolmuimeja, operatiivseks kasutamiseks päevasel ajal. Aasta lõpus tehti Korrashoid OÜ poolt raamatukogu põrandate süvapuhas.

Lauka haruraamatukogu asub Lauka Põhikooli ruumides. Raamatukogu ruumid on rahuldavas seisukorras, otsest remondivajadust ei ole.

Palade raamatukogu asub Palade koolimaja esimesel korrusel. Raamatukokku pääseb nii väljast, kui ka koolimajast. Aasta jooksul vahetati välja raamatukogu välisuks.

Hellamaa raamatukogus remonttöid ei teostatud.

Suuremõisa raamatukogu asub kortermaja esimesel korrusel olevas kolmetoalises korteris. Remonti ei ole aruandeaastal teostatud.

Emmaste raamatukogu ruumid on rahuldavas seisukorras, remondivajadus puudub. Suvisel ajal on lugejatel võimalus õues laua taga istuda ja kasutada kiiret internetti.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Kõrgessaare
Juurdepääs võimalik osaliselt	Käina, Hellamaa, Emmaste
Juurdepääs puudub	Kärdla, Lauka, Palade, Suuremõisa

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Kärdla Linnaraamatukogu riistvara olukord on põhimõtteliselt hea. Järgmisel aastal tuleb küll välja vahetada direktori ja arendusspetsialisti arvutid, kuid tehnika üle on olemas kontroll ja vahendid.

Wi-Fi levik teigi muret, kuid vallavalitsus suutis seda enam-vähem korras hoida. Stabiilsuse saavutamise vajab ilmselt suuremaid investeeringuid vallavalitsuse poolt.

Hellamaa raamatukogu sai kiire internetiühenduse. Uuendati avaliku internetipunkti arvuti ja kuvar.

Suuremõisa raamatukogule soetati üks AIP-arvuti, töötaja-arvuti ja kontorikombain.

Kõrgessaare, Käina, Palade ja Emmaste raamatukogudes infotehnoloogia vallas arendustegevusi ei toimunud.

Kasutajate käsutuses olevate arvutitöökohtade arv Hiiu maakonnas on 19. Kõikides raamatukogudes on olemas WIFI võrguala.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimispõhimõtted ei ole muutunud. Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile ja kultuuriministri määrusele „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“.

Kogude täiendamisel on prioriteediks Eestit puudutav ilu- ja teatmekirjandus, laste- ja noortekirjandus, tõlkeline väärtkirjandus ja koduloolane kirjandus.

Periodikat tellitakse põhimõttel, et kättesaadav oleks peamine osa Eestis ilmuvast ajakirjandusest.

Tellimisel võetakse arvesse piirkonna lugejate soove ja vajadusi ning jälgitakse tasakaalustatud kogude põhimõtet. Samamoodi jälgitakse laste kooli soovitusliku kirjanduse vajadust ja et iga lugejagrupp leiaks endale huvipakkuva teose. Peamiselt tellitakse raamatuid Rahva Raamatu ja Apollo kaudu.

Enamasti ostetakse iga nimetust üks eksemplar. Hiiumaa teemalisi ja Hiiumaalt pärit autorite raamatuid kaks.

Kärdla Linnaraamatukogu kaudu toimub raamatute komplekteerimine teistele Hiiumaa maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Raamatukogud teevad oma valiku Rahva Raamatu tellimisnimekirjade alusel. KOV poolt eraldatud raha eest komplekteerib teavikuid iga raamatukogu ise.

Kuna Hiiumaal ei ole raamatupoodi, on ainukeseks raamatute ostmise võimaluseks veebipoed - Rahva Raamat, Apollo ja kirjastuste kodulehed. Üksikud eksemplarid ostetakse Hiiumaa Muuseumist ja Hiiumaa Coopist.

Järelkomplekteerimist tehakse kohustusliku kirjanduse ja väga nõutud raamatute puhul.

E-teavikuid ei komplekteeritud, sest nende järgi puudub nõudlus.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2022. a võeti maakonnaraamatukogus annetusena arvele 118 eksemplari raamatuid, 1 audiotekst ja 8 aastakäiku perioodikat, mis moodustas 13,8% juurdetulekust (2022.a 9%). Annetajateks olid eraisikud, raamatute autorid (K. Aedma, H. Henno, U. Nagel), Hoiuraamatukogu, Tervise Arengu Instituut, Eesti Tervishoiu Muuseum, Soome suursaatkond, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Eesti Lastekirjanduse Keskus. Saadud raamatud vaadati üle ja valiti vajalik. Nii sai täiendada ka koolis vajamineva kirjanduse eksemplaarsust.

Seoses Kõpu Internaatkooli raamatukogu likvideerimisega sai Kärdla raamatukogu täiendust sealt saadud kirjandusega.

Kõik maakonna raamatukogud said Eesti Looduse Fondi, Ugala teatri ja Hiiumaa Muinsuskaitse Seltsi trükiseid.

Annetustena saabus Hiiumaa maakonna raamatukogudesse kokku 653 (2022.a 485) eksemplari raamatuid.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Hiiumaa maakonna raamatukogude kojulaenutuste arv oli 103 765, sh lastele 14028 korral. Kõige enam laenutati ilu- ja lastekirjandust 64 124 korral. Võõrkeelse kirjanduse laenutusi oli 622, sh 98 venekeelset kirjandust.

Kohalkasutusi registreeriti maakonnas 29231.

Hiiumaa elanike arvust (2022.a 9571) on raamatukogu kasutajaid 4099 e 57,17%. Lugejatest moodustasid täiskasvanud lugejad 74,87%, lapsed 25,13 %.

Täiskasvanud laenutasid palju ajaviite- ja krimikirjandust ning hea meelega ka uuemat Eesti kirjandust. Populaarsed olid mälestused, elulood ja reisikirjad. Samuti sooviti raamatuid ajaloo, psühholoogiast ja alternatiivmeditsiinist. Lugejad on raamatu uudistega kursis ja tulid raamatukokku kindla sooviga, mida küll alati täita ei õnnestunud. Perioodikast laenutati enim tervise-, aiandus-, käsitöö- ja tehnikaalaseid ajakirju.

Lastest on aktiivsemad lugejad algklasside õpilased. Suure osa koolilaste laenutustest moodustasid klassivälise lugemise raamatud. Kuigi neid raamatuid on ka mitmeid eksemplare hangitud, jääb siiski puudu. Samuti mõjutab laste laenutusi koolis lugemiseks antud teemade valik (elulood, reisikirjad). Kõige enam laenutatakse kooli poolt ette antud soovituslikku kirjandust. Populaarsemad kirjanikud laste hulgas on I. Tomusk, A. Pervik, A. Vallik, R. Reinaus, M. Keränen, K. Kass, K. Mazetti, L.J. Smith ja R.R. Russell.

Laenutuskapi vahendusel laenutati Käina raamatukogus 666 (2021.a 402) teavikut.

Kogude ringlus nii maakonnas kokku kui ka keskraamatukogus oli 1,3 (2022.a 1,2). Riigieelarvest eraldati vahendeid teavikute soetamiseks 1.90 € elaniku kohta.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Kirjanduse komplekteerimisel olid prioriteediks Eesti autorite looming, tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Arvestati lugejate soove ja rahalisi võimalusi. Peamiselt ostetakse raamatuid hulgifirmadelt Rahva Raamat ja Apollo.

Trükiseid soetatakse tavaliselt ühes eksemplaris. Juurde ostetakse kooli soovitusliku kirjanduse eksemplare. Jälgitakse ka reserveeringute nimekirju ja võimalusel hangitakse lisaeksemplare. Järjekordi tekitasid meedias reklaamitud teosed ja populaarsete sarja raamatute uute osade ilmumine.

Mitmed kirjastused andsid välja klassikasse kuuluvate teoste uustrukke, millega sai kogu kaasajastada. Uued väljaanded on kvaliteetsema trüki ja kõitega.

Kärdla Linnaraamatukogus osteti aruandeaasta jooksul 735 eksemplari raamatuid (2021.a 901 eksemplari ; 2020.a 998 eksemplari) millest neist enamik eestikeelsed.

Raamatute ostu vähenemist mõjutas trükiste hinna kasv ja KOV poolne teavikute toetuse vähenemine (Kärdlas). Eelmistel koroonaaastatel saadi riigi poolt trükiste soetamiseks lisatoetust.

Tellitud raamatutest moodustas 73% ilu- ja lastekirjandus (2021.a 69%) ning 27% teabekirjandus (2021.a 31%). Hangitud aimeraamatute peamiseks valdkondadeks olid psühholoogia (vaimne tervis), ajalugu, sõjaajalugu, tervishoid, kunst ja käsitöö.

2022. a võeti arvele maakonna raamatukogudesse 3530 eksemplari (2021.a. – 3791 eksemplari) raamatuid, millest osteti 2877 eksemplari (2021.a. – 3306 eksemplari) ning 653 eksemplari (2021.a. – 485 eksemplari) olid annetused.

E-raamatuid ühtegi maakonna raamatukokku ei ostetud.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Maakonnaraamatukokku tellitakse perioodikat ajakirjade väljaandjate kaudu (Ekspress Meedia, AS Äripäev, Õhtuleht Kirjastus, Ühinenud Ajakirjad OÜ, SA Kultuurileht jt.) Ajalehti telliti 8 nimetust - kõik eestikeelsed põhiväljaanded ja kohalik Hiiu Leht. Tasuta tuleb postkasti Hiiumaa valla ajaleht Hiiumaa Teataj“.

Ajakirju telliti 45 nimetust (2021.a 48 nimetust). Telliti laiale lugejaskonnale mõeldud väljaandeid nii ajaloo-, tehnika-, kodunduse kui ka tervise valdkonnast. Samuti naiste- ja elustiiliajakirju.

Lastele telliti 4 ajakirja ja 1 ajaleht.

Riigipoolse toetuse eest soetati SA Kultuurileht väljaantud kultuuriperioodikat ning ajakirjad Tuna ja Raamatukogu.

Annetusena saadi 1 nimetus ajalehte (väliseestlaste Vaba Eesti Sõna) ja 7 nimetust (2021.a 10) ajakirju (looduse- ja jõustruktuuride väljaandeid).

Perioodika komplekteerimisel arvestatakse eelkõige laenutuste arvu ja lugejate soove.

Enim loetakse ajakirju Kroonika, Kodu ja aed, Eesti Naine ja Kodutohter. Kultuuriajakirjade vastu on huvi endiselt väike, neist enim laenutatakse ajakirja Looming ja Täheke. Ajalehtedest on populaarsemad Hiiu Leht, Maaleht ja Õhtuleht.

Maakonna raamatukogudesse kokku telliti 229 aastakäiku ajakirju ja 50 aastakäiku ajalehti. Annetusena saadi 19 aastakäiku ajakirju ja 1 aastakäik ajalehti.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Hiiu maakonna raamatukogudest ostis ainsana auviseid juurde vaid Palade raamatukogu (8 nimetust). Tegemist on filmidega, mis on tehtud kirjandusteoste ainetel. Kärkla Linnaraamatukogu sai annetusena ühe auvise (CD).

Auviste komplekteerimine on jätkuvalt langustrendis, kuna need ei leia enam lugejate seas kasutust.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Maakonna raamatukogudes kokku kanti maha 3862 eksemplari raamatuid (2021. a 2654 eksemplari) ja 226 aastakäiku ajakirju (2021. a 207). Inventuure ei teostatud.

Seoses Leisu laenutuspunkti likvideerimisega kanti seal maha 1971 eksemplari.

Kogust eemaldati määratud, lagunened ja aegunud trükised. Maha kanti kadunud raamatud. Suurem osa mahakantud raamatutest müüdi soodsas hinnas huvilistele.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Muudatused toimusid raamatukogu lahtiolekuaegades. Raamatukogu on edaspidi suletud Vaiksel laupäeval ja vana-aasta õhtul, 31. detsembril. Suvekuudel on raamatukogu laupäeviti suletud (juuni, juuli, august).

Lugejad saavad raamatukokku siseneda oma ID-kaardiga sellel ajal, kui töötajaid pole kohal. Nendeks aegadeks on E-R 6.00-10.00 ja 18.00-22.00, nädalavahetustel ja riiklikel pühadel kell

6.00-22.00. Töötajate tööajad põhihooajal muudatusi ei olnud, endiselt E-R 10.00-18.00 ja L 10.00-14.00.

Avatud raamatukogu kasutati ja ID-kaardiga siseneti 1347 korda. Kõige enam kasutati avatud raamatukogu augustis - 190 korda. Kõige vähem kasutati veebruaris - 56 korda. Nädalapäevadest on kõige populaarsemad neljapäev, reede, laupäev ja pühapäev. Kellaaegadest on kõige populaarsemad 9-10 vahel (230 in), 18-19 vahel (251 in) ja 19-20 vahel (175 in). Kuid raamatukogu on ka külastatud kell 6 (2 in).

Võib arvata, et tänu avatud raamatukogu teenusele on kasvanud raamatukogu kasutajate arv. Paljud lugejad on tulnud uurima, kuidas avatud raamatukogu töötab ja lasknud omale määrata ID-kaardiga sisenemise õigused. Avatud raamatukogu pärast on tulnud ka uusi lugejaid. 2022.a oli 4310 külastajat rohkem kui 2021. aastal! Väga aktiivselt kasutatakse lugemissaali kaugtöökohana. Kasutajad on lugemissaalis juba enne töötajate saabumist ning jäävad lugemissaali peale töötajate lahkumist. Väike kogukond on uue teenuse hästi omaks võtnud!

Alates 01.01.2022 vähenes Kõrgessaare raamatukogu töötajate koosseis 0,1 koha võrra - Kõpu teeninduspunkti laenutaja koht on nüüd 0,1 ja toimub ainult kodulaenus. Jaanuaris paigaldati Kõrgessaare raamatukogule suurem tagastuskast ja laenutuskapp. Lauka raamatukogu sai tagastuskasti.

Käina raamatukogul on 23- kohaline laenutuskapp, kuhu tellitud raamatud saab lugeja kätte ööpäevaringselt, hoiuaeg on 3 -7 päeva. Kui raamatud kapis, tuleb lugejale automaatselt sõnum kättesaamiskoodi-, hoiuaja- ja asukoha aadressiga. Laenutuskapp töötab pakiautomaadi põhimõttel ning asub õues.

Leisu laenutuspunkt suleti 30.03.2022. Nüüd on teeninduspunkt vaid Kõrgessaare (Kõpu) raamatukogul, kus pakutakse koduteenindust.

Kõik Hiiu maakonna raamatukogud jätkavad endiselt nii tasuta kui ka tasuliste põhiteenuste osutamistega. Tasuta põhiteenused: teavikute kojulaenus ja kohalkasutus, teavikute reserveerimine, raamatukogudevaheline laenus (RVL), infopäringutele vastamine, personaalne lugemisnõustamine, kasutajakoolitused erinevatele vanusegruppidele, kohapealne kõrvaklappide kasutamine, vaba WiFi ja interneti arvutite kasutamine. Vajadusel juhendatakse AIP-i külastajaid. Abi vajad eelkõige eakamad ja väheste IT oskustega külastajad. Raamatukogud pakuvad koduteenust neile, kel raamatukogu külastamine seoses kõrge eaga või muu terviseprobleemiga on raskendatud. Koduteenindus on lugejale tasuta. Raamatukogudes on võimalus osa võtta üritustest ja koolitustest, tutvuda näituste ja väljapanekutega ning osaleda töö- ja õpitubades. Samuti kasutada lugemissaali kaugtöökohana. Kõikidel Hiiu maakonna raamatukogudel on olemas raamatute tagastuskast, mis võimaldab teavikuid tagastada ajal, mil raamatukogu suletud.

Tasulised põhiteenused: printimine, skaneerimine ja koopiategemine. Käina raamatukogus on võimalik kasutada ka lamineerimismasinat, spiraalkõiteseadet, õmblusmasinat ja märgimasinat.

Aruandeaastal lugejate rahulolu-uuringuid ei teostatud.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Maakonnas on avaliku teabe kättesaamiseks kasutajate käsutuses 19 arvutit (kõik internetiühendusega), mis jagunevad järgmiselt: Kärddlas 3, Käinas 5, Kõrgessaares 1 (Lauka haruraamatukogus AIP arvuti kasutamise võimalust ei ole, kuna puudub otsene vajadus. Küll aga on olemas Wifi võrguala), Palade 2, Hellamaal 1, Suuremõisas 4 ja Emmastes 3. Avalikule teabele on juurdepääs tagatud raamatukogu lahtioleku aegadel. Kärddla raamatukogus on avatud raamatukogu teenuse olemasolu tõttu see aeg 06.00-22.00 iga päev.

Isiklike nutiseadmete ja sülearvutite kaudu saab teabe hankimiseks kasutada raamatukogudes WiFi võrguala, mis on olemas kõikides Hiiu maakonna raamatukogudes. Samuti kõik raamatukogud pakuvad võimalust kasutada ID-kaarti riigi ja teiste e-teenustesse sisse logimiseks ja dokumentide allkirjastamiseks. Teabeotsingul AIP-is on vajadusel abiks raamatukogu töötajad. Enamasti vajavad abi eakad inimesed dokumentide digiallkirjastamisel ja pangatoimingute tegemisel.

Suvekuudel käiakse raamatukogus infot hankimas erinevate teenuste, sündmuste, majutuskohdade, transpordi jms kohta. Samuti külastavad teabe hankimiseks AIP-i suvehiidlased, kel suvekodus kiire interneti püsiühendus puudub. Lapsed ja noored kasutavad AIP-i arvuteid e-kooli ja e-keskkonnas õppimise tarvis.

Kärddla ja Käina raamatukogus saab vajaliku teabe kuulamiseks kasutada tasuta kõrvaklappe.

Käina raamatukogus on tasuta kaasa võtmiseks Hiiumaa valla häälekandja ja erinevaid Hiiumaa teemalisi voldikuid, mis toodud turismiinfopunktist ja muuseumist.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Hiiu maakonna elanike arv kasvas 28 elaniku võrra ((9543 (2020.a), 9571 (2021.a)). Maakonna lõikes tõusid lugejate (+145), laenutuste (+9793) ja külastuste (+9937) näitajad. Peamisteks põhjusteks koroonaa piirangute mittekehtestamine, ühiskonnas üldise hirmufooni vähenemine haiguste suhtes ning kindlasti ka raamatukogude teema-aasta. Viimane neist populariseeris raamatukogusid märkimisväärselt! Toimus hulganisti üritusi erinevatele sihtgruppidele ning läbi viidi raamatute esitlusi, mis omakorda tõstsid laenutuste hulka.

Siiski lugejate hulk langes Emmaste raamatukogus (-13) ja Lauka haruraamatukogus 10 lugeja võrra.

Lauka haruraamatukogu jaoks on see oluline langus. Põhjuseks inimeste vähenemine piirkonnas. Kuid võrreldes kahe eelneva koroonaa aastaga külastuste arv kasvas (+424), sest koolimaja oli avatud ja toimus kontaktõpe. Laenutuste suurusjärg on jäänud samaks.

Piirkonniti on langenud ajalehtede ja ajakirjade laenus. Lugejate väitel enamasti põhjuseks ajalehtedes sisalduv negatiivsus, vaenu ja viha õhutamine. Samas mitmed lugejad on perioodika tellimisest just loobunud ja loevad uut perioodikat raamatukogus kohapeal.

Hiiu maakonna raamatukogude kasutajate arvust 25,1% olid lapsed (2021.a - 24,8%). Külastusi elaniku kohta oli 7,9 (2021.a - 6,9), laenutusi elaniku kohta 13,9 (2021.a - 12,9), laenamissagedus 32,4 (2021.a - 31,2).

Kui Hiiumaa elanike üldarv on näha juurdekasvu, siis Kärkla elanike arv on aasta aastalt langustrendis (2021.a 3215 elanikku, 2022.a 3167 elanikku). Sellele vaatamata on maakonnaraamatukogu lugejate arv tõusnud 41 inimese võrra. On tervendav näha, et peale koroonapiiranguid on inimesed taas leidnud tee raamatukokku ja üldine hirmufoon on langemas. Seda kinnitab nii päringute arvu kasv (2021.a. 76, 2022.a 101) kui ka laenutuste märkimisväärne kasv - ligi 3000 laenutuste enam kui 2021. aastal.

Ka avatud raamatukogu teenus on kasvanud raamatukogu külastajate arvu. 4310 külastajat rohkem kui 2021. aastal! Väga aktiivselt kasutatakse lugemissaali kaugtöökohana. Kasutajad on lugemissaalis juba enne töötajate saabumist ning jäävad lugemissaali peale töötajate lahkumist. Väike kogukond on uudse teenuse hästi omaks võtnud.

Avatud raamatukogu kasutati ja ID-kaardiga siseneti 1347 korda. Kõige enam kasutati avatud raamatukogu augustis - 190 korda. Kõige vähem kasutati veebruaris - 56 korda. Nädalapäevadest on kõige populaarsemad neljapäev, reede, laupäev ja pühapäev. Kellaegadest on kõige populaarsemad 9-10 vahel (230 in), 18-19 vahel (251 in) ja 19-20 vahel (175 in). Kuid raamatukogu on ka külastatud kell 6 (2 in).

Laenutus-tagastusautomaadi kasutamise näitajad on tõusvas trendis nagu seda oli ka 2020. aastal. Aruandeaastal oli laenutus-tagastusautomaadist tehtud laenutusi 3375 (2021.a 893) ja tagastusi 1220 (2020.a 779) korral.

Laenutuskapi vahendusel laenutati Käina raamatukogus 2022. aastal 666 teavikut.

Kõige enam loetakse ilukirjandust, ajaviiteromaane, kriminaalromaane ja eluloo raamatuid. Äsja ilmunud raamatute reklaam televisioonis ja ajalehtedes tõstab koheselt huvi ning tekivad lugemisjärjekorrad.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	3953	4099	+146
MKR kokku**	1573	1614	+41

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 7

Raamatu- kogu	Külastused 2021	Külastused 2022	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2021	Virtuaal- külast. 2022	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	65750	75687	+9937	18970	18714	-256
MKR kokku**	22124	26434	+4310	17977	17771	-206

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus (+-)	Päringud*** 2021	Päringud*** 2022	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	123203	132996	+9793	675	699	+24
MKR kokku**	33504	36413	+2909	76	101	+25

Tabelisse märgitud numbrid näitavad nii kojulaenutusi kui ka kohallaenutusi kokku.

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

*****Infopäringud** (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(5\)5](#)) Järjepidev töö registreerimisel.

Maakonna raamatukogudes tehti infopäringuid kokku 699 korral, mis on 24 korral rohkem kui 2021. aastal. Päringutest valdava osa moodustasid teemapäringud, vähem oli fakti - ja bibliograafilisi päringuid. Teemapäringud on olnud matkaradade, linnupuuride ehitamise, hiu keele, koera õpetamise, ravimtaimede, taimehaiguste, Hiiumaa lastekirjanike, kootud rebase, mesilasvaha, planeetide, ajaloosündmuste jne kohta.

Tabel 9

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv****	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Rahvark mk-s kokku*	0	0	0	0	0	0
MKR kokku**	0	0	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Tabel 10

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv****	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Rahvark mk-s kokku*	7	0	93	0	93	0
MKR kokku**	5	0	67	0	67	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Tabel 11

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022
Rahvark mk-s kokku*	0	0	0	0
MKR kokku**	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Aruandeaastal toimusid kõik maakondlikud koolitused nagu planeeritult kontaktkoolitustena. Kuna koroonapiiranguid enam ei rakendatud, polnud põhjust virtuaalkoolitusteks. Inimesed on väsinud läbi ekraanide õppimast, pigem eelistatakse õppida kohapeal. Maakondlikud koolitused toimuvad enamasti Kärdla raamatukogus. Enne koolitust toimub infovahetus ning pärast jagatakse muljeid.

Virtuaalüritusi- ja näituseid ei korraldatud, kuna puudus vajadus. Kärdla ja Käina raamatukogudes on olemas suured TV ekraanid, kus erinevate ürituste raames näidatakse ettevalmistatud videosid. Otseülekanadena näidati Raamatukogude aasta avamise puhul kultuuriministri kõne, Raamatukogude aasta teatepulga üleandmist liikumisaastale, Põhjamaade kirjanduse nädala raames Põhjala loodusest. Erinevateks tähtpäevadeks ja koosviibimisteks pandi veebimaterjalidest kokku klipid, mida näidati nii lastele kui ka täiskasvanutele.

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa raamatukogude vaheline RVL on aktiivne ja toimib tavapäraselt, lugejad saavad tellitud raamatud kätte üldiselt nädala jooksul, kõik sõltub raamatukogu töötajate liikumisest. Ametlik transport selleks puudub.

Kärdla Linnaraamatukogust laenutati RVL-i kaudu välja raamatuid 179 korral (141 nimetust), mis on 67 raamatut vähem võrreldes 2021. aastaga. Kõige enam laenutati välja Käina raamatukogule, tehes kokku 92 laenutust. Väljastpoolt maakonda telliti 18 korral, mis on 5 teavikut rohkem kui 2021. aastal. Kõige enam telliti Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogust 8 korral. Maakonna siseselt tellitakse enamasti kooli kohustuslikku lastekirjandust; maakonna väliselt õppekirjandust, võõrkeelseid ja spetsiifilisi erialaseid teavikuid. Välis RVL-i raamatute transport toimub Omniva postkontori kaudu.

Maakonnas tehti RVL-i teel kokku 1507 (2021.a - 1644) tellimust. Maakonna siseselt ja väliselt telliti teistelt raamatukogudelt kokku 1518 (2021.a - 1598) eksemplari. Maaraamatukogud

tellisid väljaspoolt maakonda harva. RVL teavikute kättesaamiseks kasutatakse ka laenutuskappe.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Maakonnaraamatukokku saadi juurde 176 eksemplari lasteraamatuid, neist osteti 134 eksemplari ja annetusena lisandus 42 eksemplari. Suure osa annetusest saadi Eesti Lastekirjanduse Keskuse Lugemisisu projekti raames. Noortekirjandust lisandus 30 eksemplari, neist 27 ostudena ja 3 annetusena. Vähesel määral on komplekteeritud väikelastele mõeldud erikujulisi pappraamatuid ja tegelusraamatuid, sest neid on piisav hulk olemas. Võõrkeelsetest lasteraamatutest saadi annetusena 2 inglisekeelset ja osteti 2 ukrainakeelset lasteraamatut.

Kokku moodustas Kärdla Linnaraamatukogu laste- ja noortekirjandus 24% üldisest juurdetulekust.

Uute raamatute ostmisel ja järelkomplekteerimisel võeti aluseks Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusi. Jälgiti nomineeritud ja auhinnatud (Hea Lasteraamat ja Hea Noorteraamat, Paabeli Torn, Aasta Rosin, noorsooromaanivõistlused, kaunimate lasteraamatute konkurss) teoste nimekirju.

Kooliprogrammides käsitlevast kirjandusest hangiti uustrükke ja lisaeksemplare.

Laste- ja noortekirjandust osteti maakonda kokku 570 eksemplari. Lasteajakirjadest on enamasti tellitud Täheke, Hea Laps, Minu Maailm ja Miki Hiir. „Postimees Juunior“ oli tellitud kuni ilmumise lõppemiseni maikuus.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2021	Lug-d 2022	Muutus (+/-)	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus (+/-)	Laenut 2021	Laenut 2022	Muutus (+/-)
Hiiu maakond	994	1030	+36	21037	25354	+4317	13339	14028	+689
Sh keskkogu	448	444	-4	6426	7316	+890	5509	5847	+338

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Kärdla Linnaraamatukogus registreeriti 2022. aastal 4 lugejat vähem kui 2021. aastal, mis on väike vähenemine arvestades seda, et sel aastal läks Kärdla Põhikooli I klassi pea poole vähem õpilasi kui eelmistel aastatel. Tavaliselt vormistatakse lapsed lugejaks I klassi esimeses raamatukogutunnis. Suurem osa lasteajalastele lastele laenutatud raamatud lähevad nende vanemate nimele, seega ei kajastu statistikas sugugi kõik alla 7. aastaste lugejate ega lasteraamatute laenutused. Lasteraamatute laenutamine vanemate kontole on suurenenud ka

seoses iseteeninduse tulekuga ja avatud raamatukogu teenuse võimalusega (mugav laenutada kõik ühele nimele, parem ülevaade laenutustest RIKSWEBis).

Meeldiv on see, et vaatamata mõningatele koroonapiirangutele, kui koolid olid koduõppel, kasvas siiski nii laste külastuste kui ka laenutuste arv. Oma osa on siin kindlasti Suvelugemise ja Lugemisisu programmidel (suvelugemise raames loeti kokku üle tuhande raamatu). Suvekuudel leiab tee raamatukogusse järjest rohkem suvehiidlastest lapsi ja noori.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Maakonna lugejate üldarvust 25,1% olid lapsed (2021.a - 24,8%). Laste külastused moodustasid kõigist külastustest 33,5% (2021.a - 31,9%) ning laenutused 13,5% (2021.a - 13,1%).

Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamisega tegeldakse järjepidevalt. Lapse esimene käik raamatukokku toimub lasteaiarühmaga, vanematega või vanavanematega. Edasine sõltub sellest, kas ja kuidas lapsele raamat meeldivaks muuta, kas lapsevanem soovib ka lapsele raamatuid koju laenutada ning kas huvi raamatute vastu toob teda taas raamatukokku. Vanema kooliea lapsed loevad ja laenutavad peamiselt koolis etteantud kohustuslikku kirjandust. Suurt mõju avaldavad õpetaja ja sõprade soovitusel ning kirjanikuga kohtumised (Kärdlas Ene Sepp, Ilmar Tomusk, Anti Saar ja Juhani Püttsepp).

Järjest rohkem põhikooli õpetajaid ootab raamatukogust soovitusi just uuema laste- ja noortekirjanduse kohta, et leida kaasaegsemaid raamatuid klassiväliseks lugemiseks.

Lasteaia ja noorema kooliea raamatukogus käimise ja lugemisharjumuste kujundamisel on tänuväärseks programmiks Lastekirjanduse Keskuse poolt algatatud Lugemisisu. Selle programmiga on liitunud Kärdla, Käina, Palade, Suuremõisa ja Emmaste raamatukogud ning Lauka haruraamatukogu. Kärdlas osales 112 last.

Raamatute lugemist aitavad põnevamaks teha suvised lugemisprogrammid. Kärdlas Suvelugemine, Käinas Lugemissuvi. Sel korral juba IX korda ja suvelugemise väljakutsega jõudis Kärdlas lõpule 88 last ja noort.

Lugemisprogrammi väljakutsetele vastavate raamatute otsimine lisab põnevust ja mängulisust ja nii mõnigi unustatud raamat satub taas laste lugemislauale.

Raamatukogutundidest on populaarsed ja oodatud uute raamatute tutvustused, peale mida tekivad nii mõnelegi raamatule järjekorrad. Klassikaaslaste head soovitusel on ka kindel garantii, et raamatut tasub lugeda. Raamatukogutundide puhul töötavad hästi teematunnid. (näiteks Aino Pervik 90), mida viiakse läbi mitme erineva Kärdla Põhikooli klassiga.

Jätakuvalt kasutavad paljud õpilased raamatukogu ajaveetmiskohana enne huviringe. Aktiivset kasutust leiavad raamatukogudes olevad arendavad lauamängud, lugemispesad, AIPi arvutid.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

LISA 4

2022 aastal viidi Kärkla Linnaraamatukogus läbi 51 erinevat lastele ja noortele suunatud üritust. Nendest suurem osa olid raamatukogutunnid Kärkla Põhikooli õpilastele ja Kärkla lasteaia lastele. Raamatukogu külastas aasta jooksul Lugemisisu programmi raames ka Suuremõisa Lasteaed-Põhikool. Hiiumaa Gümnaasiumi õpilased osalesid raamatukogutundides, kus neile tutvustati RIKSWEBI, ESTRIT, DIGARIT ja teisi andmebaase, mida eelkõige uurimustöodes saab kasutada.

Jätkus Lugemisisu programm, milles osales 2022. aastal 138 last Kärkla lasteaiast ja põhikoolist ning Suuremõisa Lasteaed-Põhikoolist. Programmi lõpetamiseks toimus mai lõpus tänuüritus, kus lastega kohtus lastekirjanik Ilmar Tomusk.

Teiseks suureks programmiks oli X korda toimuv Suvelugemise väljakutse. Kokku osales 86 last ja noort, vanuses 5-17 eluaastat. Parimaid tunnustati tänuüritusel, kus lastega kohtus lastekirjanik Juhani Püttsepp.

Koostöös kultuurikeskusega osaleti Lastefestivalil, kus raamatukogu oli väljas Raamatukogude aasta aktsiooniga „Raamatukogu ratastel“. Raamatukogu pakkus lastele võimalust festivali alal raamatuid laenutada ja kohapeal lugeda, mängida raamatujahti ning joonistada.

Põhikooli vanemal astmel oli Eesti Noortekirjanduse Ühingu projekti „Noortekirjanikud igasse maakonda“ kaudu võimalus kohtuda kirjanik Ene Sepaga. Kirjanike tuuri „Sõnaränd“ raames kohtusid Kärkla Põhikooli I-III klassi õpilased lastekirjanik Anti Saarega. Endiselt olid populaarsed paberikunsti töötod, mis toimusid koolivaheaegadel. Põhjamaade kirjanduse nädalal külastas raamatukogu Kärkla lasteaia kaks vanemat rühma, kellega koos vaadati globuselt Põhjamaade asukohti ja loeti raamatut karudest.

Kärkla Linnaraamatukogu korraldab ja koordineerib Eesti Lastekirjanduse Keskuse vabariiklike lasteüritusi Hiiumaal: Nukitsa konkursi hääletus ja ettelugemisvõistlus „Ühes väikses Aino Perviku raamatus“.

Kõrgessaare raamatukogus alustati aastat raamatukogude aasta avamisega, mille puhul loeti ette 2021. aastal enim laenutatud lasteraamatut Piret Raua „Tobias ja teine B“. Räägiti raamatukogude vajalikkusest ja lugemisest. Järgnes kirjanik Paul-Eerik Rummo eluloo ja luuletuste käsitlemine tema 80. sünnipäeva puhul. Toimusid Rummo luuletuste arutelud, kus prooviti ka ise luuletada ning loodi raamatuselja luulet. Üle aasta toimuvast Nukitsa konkursi parima lastekirjaniku ja -kunstniku valimisest võttis osa 16 last. Neljanda klassi õpilaste seast valiti välja parim ettelugeja, kellega võeti osa maakondlikust ettelugemise võistlusest. Viidi läbi raamatukogu tunde erinevatel teemadel: raamatukogu kasutamine, „Raamatu teekond“, „Fantaasiategelased“, uuema lastekirjanduse tutvustamine jms.

Lauka haruraamatukogu osales neljandat aastat „Lugemisisu“ programmis, kus osavõtjaid oli 19 last. Osa võeti ka „Suvelugemise“ programmist, mis lõppes sügisel Kärkla raamatukogu poolt korraldatud tänuüritusega. Lastele esines kirjanik Juhani Püttsepp ning iga laps sai kingituseks tema uue raamatu „Pauline unistuste mets“.

Lauka haruraamatukogus veedavad lapsed meeleldi oma aega nii puhates, lugedes, joonistades, värvides, jutustades ja õppides. Kuna raamatukogu asub koolimaja ruumides, on lastes olemas suurem huvi külastada raamatukogu.

Käina kooliealistele lastele toimus juba 14. aastat suvine lugemisprogramm Lugemissuvi. Osalejaid ligi 60. Programmis osalema ja lugema motiveerib lapsi suve lõpus korraldatud väljasõit põnevatesse paikadesse väljaspool Hiiumaad. 2022. aastal külastati Haapsalu lasteraamatukogu ja Vembu-Tembumaad. Suvine lugemisprogramm on raamatukokku toonud ja lugema meelitanud mitmeid uusi lapsi ka väljaspool Käina piirkonda. Nukitsa konkursist 2022. võttis osa 65 last, selle raames toimusid raamatukogutunnid 1.-5. klassile.

Tähelepanuväärsemad üritused olid veel Ilmar Trulli 65. sünnipäeva tähistamine luulehommikuga Kala ei lärma, suur aardejaht raamatukogus „Pokemon Championi väljakutse“, Sipsiku 60. juubel, Lihavõttejänese saladus, raamatu „Arabella mereröövli tütar“ 40. juubel, raamatu „Väike nõid“ 65. juubel, lastekirjanik Aidi Vallik külastus, üle-eestiline lasteüritus Suur koogitegu, jubejututund lastele (ainult julgetele), kaisukaru Teddy 120. sünnipäeva tähistamine, ettelugemispäev, advendiajal „Jõuluaeg raamatukogus“. Korraldati raamatukogutunde ukraina lastele.

Palade raamatukogus toimus samuti mitmeid toremaid lasteüritusi. Valiti lemmikraamatuid „Nukitsa“ konkursi raames, tähistati rahvusvahelist luulepäeva, ettelugemispäeva ja raamatukogude ööd. Võeti osa Põhjamaade kirjanduse nädalast. Koos Suuremõisa raamatukogu ja Pühalepa Vaba Aja Keskusega viidi läbi lasteüritus „Suur koogitegu“, kus vaadati üheskoos kirjanik Anti Saare videotervitust ja toimus kirjanduslik maastikumäng Suuremõisa lossipargis, millele järgnes ühine pannkookide söömine. Osalejateks olid Suuremõisa Lasteaed - Põhikooli ja Palade Põhikooli lapsed. Koostöös Palade Põhikooliga kutsuti külla Sass Henno, kes rääkis teemadel „Asjad, millest täiskasvanud rääkida ei julge“.

Lastekirjanduse Keskuse poolt algatatud „Lugemisisu“ programmiga on liitunud Kärkla, Käina, Palade, Suuremõisa ja Emmaste raamatukogud ning Lauka haruraamatukogu.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Lugejad, kellele viib raamatud koju sotsiaaltöötaja, alltoodud tabelis ei kajastu. Koduteeninduse hulka ei ole arvestatud lugejaid, kes ajutise terviserikke korral raamatuid koju tellivad. Seega tegelik vajadus on suurem. Enamasti lugejad helistavad raamatukokku eelnevalt ette, et töötaja saaks soovitud raamatud komplekteerida ja siis sobival ajal lugejale koju viia. Teenusena pakutakse kojukannet, Käina raamatukogu pakub lisaks koopiategemist erinevatest dokumentidest, kirjadest jm.

Tabel 13

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	4	1	2
Kõrgessaare raamatukogu	120	1	34
Käina raamatukogu	281	2	18
Palade raamatukogu	18	1	1
Hellamaa raamatukogu	3	1	3
Suuremõisa raamatukogu	41	2	2
Emmaste raamatukogu	78	1	7

Lugejad, kellele viib raamatud koju sotsiaaltöötaja, statistikas ei kajastu.

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kärdla Päevakeskus	1	11
Kõrgessaare Noortekeskus	2	15
Reigi pastoraat	1	17

Kärdla Päevakeskuses toimus luulehommik Paul-Eerik Rummo luuletustega (korraldas Kärdla Linnaraamatukogu).

Kõrgessaare Noortekeskuses toimus sõbrapäeva kaartide meisterdamine, konkurss ja hindamine. Teisel korral jõulukaartide meisterdamine Kady Ruusi juhendamisel (korraldas Kõrgessaare raamatukogu).

Reigi pastoraadis lõunatund raamatutega - 140 aasta täitumine Reigi kihelkonna esimesest avalikust raamatukogust. Loeti katkendeid Hiiumaa ja Reigi kihelkonnaga seotud raamatutest, mida seoti ajaloo faktidega. Nii sai lugu pastoraadi esimestest pastoritest kuni rootslaste väljasaatmiseni (korraldas Kõrgessaare raamatukogu).

Suuremõisa raamatukogus käib Pühalepa osavallavalitsuse sotsiaaltöötaja kord kuus vastu võtmas toimetulekuavaldusi.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogude teema-aastal said raamatukogud suuremat tähelepanu nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil. Näituste ja väljapanekute arv maakonnas küündis 229-ni. Üritusi toimus 312 (2021.a 215), milles osales 5448 (2021.a 3266) huvilist.

4.6.1 kohalikul tasandil

Kärdla Linnaraamatukogu suuremad koostööpartnerid on Hiiumaa Vallavalitsus, Kärdla osavallavalitsus, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus, Suuremõisa Loss, Politsei- ja Piirivalveamet, Kärdla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Kärdla Lasteaed ja Suuremõisa Lasteaed-Põhikool, Kärdla Kultuurikeskus, Kärdla Noortekeskus ja Kärdla Päevakeskus.

Eraldi tahaks välja tuua koostöö PPA-ga, kellega viidi raamatukogu ettepanekul läbi üritus „Kuidas me oleme kriisideks valmis?“ ning kellega koostöös toimusid infokoosolek ja keelekohvikud ukrainlastele.

Olulisemad kohtumisõhtud Kärdla raamatukogus olid kirjanike Paul-Eerik Rummoga, Katrin Aedmaga, Mae Lenderiga, Ilmar Tomuskiga, Juhani Püttsepaga, Vilma Tikerpuuga, Anti Saarega, Janika Kronbergiga, Eeva Pargiga, Ene Sepaga, Hando Hennoga ja Timo Ligeaga. Aasta jooksul tehti näitusi ja väljapanekuid olulistest tähtpäevadest. Suuremad näitused: Nukitsa konkursil osalenud raamatud, In memory - Ave Alavainu, Julius Oro, Hiiumaa ja hiiumaist, William Boyd 70. Näituse klaasvitriinil olid laste poolt kokku kogutud kaisukarud ja Hiiumaa Käsitööseltsi liikmete poolt kootud kindad.

Aprillis peatus Kärdla raamatukogus rändnäitus „Kauneimad Eesti raamatud 2021“.

Kirjanike juubelitest tähistati: Paul-Eerik Rummo - 80, Aino Pervik - 90, Valter Kruut - 90, Kai Aareleid 50, Madis-Ilmar Salum 75, Leelo Tungal - 75, Tõnu Õnnepalu - 60, Ave Alavainu - 80 (kirjandusmäng raamatukogus).

Täiskasvanud Õppija Nädala raames toimusid kudumise õpitund, graafikalaua kasutajakoolitused ja meediapädevuse infotund.

Raamatukogupäevade jooksul toimus väikelaste raamatutund, ööraamatukogu, paberikunsti töötoad lastele ning näitustega tähistati 23. oktoobril toimuvat üle-eestilist Eesti raamatu päeva (näitusel tunnustatud eesti autorite raamatud) ja 27. oktoobril toimuvat rahvusvahelist kaisukarupäeva (näitusel lugejate poolt toodud kaisukarud).

Kõrgessaare raamatukogul ja Lauka haruraamatukogul on headeks koostööpartneriteks lasteaed „Vigri“, Lauka Põhikool, Kõrgessaare Noortemaja, pensionäride tantsutrupp „Marta“, Ristna külastuskeskus, Reigi pastoraat, raamatukogu huviklubi ja osavallavalitsus. Raamatukogus on võimalus hankida teadmisi, jagada enda oskusi-teadmisi ja osaleda kultuuriüritustel. Viimastel aastatel on toimunud muutus, kus käsitöö huvilisi on vähemaks

jäänud, kuid rohkem toimub lõimumist suvehiidlaste ja kohalike vahel. Raamatukogu külastajad tunnevad end osana kogukonnast.

Kõrgessaare raamatukogu tegevused on enamasti seotud kohaliku ajaloo ja pärandkultuuriga ning erinevate teadmiste omandamisega, mille vastu inimesed huvi tunnevad. Aruandeaastal osaleti Kõrgessaare osavalla meremeeste ajaloo uurimisel ja kaltsuvaipade kudumise traditsioonide jäädvustamisel.

Raamatukogude aastal toimus 29 üritust 577 osalejaga. Lapsi osales näitustel ja üritustel kokku 184.

Kultuurireis toimus Käina osavald, kus külastati Aino ja Oskar Kallase majamuuseumi, Kassari kabelit, osaleti Orjaku sadama kontserdil jne.

Suuremateks näitusteks olid Hando Henno maalid, Tõnu Önnepalu loodusfotod, Lauka lapimuttide kindakirjaliste tekkide näitus ja suurt huvi pälvinud endisaegsed märgid ja medalid. Täiskasvanud Öppija Nädala raames toimus vanade raamatute väljapanek (vanim raamat oli lausa 300 aastane), raamatute parandamise õpituba ning ettekanne väitluskultuuri teemal. Läbiti nelja osaline maalimise õpituba, kus harjutati erinevaid tehnikaid. Raamatukogude aastast inspireerituna toimus läbi aasta kulgev üritus „Minu kodukoha kirjanik...“ Reigi pastoraadi ja Kõrgessaare raamatukogu ühise ettevõtmisena tähistati kihelkonna esimese avaliku raamatukogu 140 aastapäeva .

Kõige emotsionaalsem ja rahvarohkem oli Kärkla kammerkooriga koos korraldatud trepikontsert „Puud ma laulan haljusesse“, kus esitatud vahepalad olid Hiiumaaga seotud kirjanikelt.

Toimus kohtumine Pühalepa Vanameeste esindajaga, Ristna Loodushariduskeskuse töötajatega ning osaleti heategevuses.

Koostöös Kõrgessaare Noortekeskusega meisterdati sõbrapäevakaarte, toimus konkurss ja hindamine. Jõuluajal meisterdati Kady Ruusi juhendamisel koos noortega jõulukaarte. Reigi pastoraadis toimus lõunatund raamatutega - 140 aasta täitumine Reigi kihelkonna esimesest avalikust raamatukogust. Loeti katkendeid Hiiumaa ja Reigi kihelkonnaga seotud raamatutest, mida seoti ajaloo faktidega. Nii sai lugu pastoraadi esimestest pastoritest kuni rootslaste väljasaatmiseni.

Käina raamatukogu koostööpartnerid on Käina osavald, Käina lasteaed, Käina kool, Käina Kaunite Kunstide Kool, noortekeskus, Kassari Haridusselts, Elamuskeskus Tuuletorn, Tobiase majamuuseum jt. Hea koostöö on ka kohalike pensionäride ühendusega, MTÜ-dega ja erinevate huvigruppidega kohapeal.

Olulisel kohal on ülipopulaarseks osutunud hiiu keele ring, mis käib koos kaks korda kuus. Aasta lõpus salvestati ERR-ile hiiu murdes saade „Mes söömaasju ma jõuluuulaua pääle pane“.

Veebruaris toimus kirivöö tutvustamise ja kudumise töötuba. Töötubadesse, kus esikohal käeline tegevus, kaasati ka ukrainlannad.

Aasta jooksul tehti näitusi ja väljapanekuid olulistest tähtpäevadest ja ühiskonnas toimuvast. Suuremad näitused: Minu emakeel, Hiiumaast ja hiidlastest, Põhjala loodus, Slava Ukraini, Minu armsad kaisukarud, Jõuaks-jõuaks jõulud juba. Kirjanike juubelitest: Paul-Eerik Rummo – 80, Oskar Luts – 135, Jaanus vaiksoo – 35, Veera saar – 110, Aino Pervik – 90, Leelo Tungal – 75, Tõnu Õnnepalu – 60, Ave Alavainu – 80, Astrid Lindgren – 115. Juunikuus toimus kirjanduslik matk koos giidiga Asta Willmanni radadel Putkaste, Kogri ja Allika külas, hiljem piknik turismitalu pidava soomlase juures. Oktoobris alustas kooskäimist aiaring, kokku saadakse kord kuus.

Väga populaarsed olid õpitoad - korvide heegeldamise õpituba, veiniga maalimise õpituba, kottide maalimise õpituba.

Palade raamatukogu asub koolimajas, seega on peamised külastajad lapsed. Raamatukogus õpitakse peale tunde, oodatakse bussi, kohtutakse sõpradega ja mängitakse lauamänge. Raamatukogude teema-aastal korraldati mitmeid üritusi nii lastele kui ka täiskasvanutele. Aprillis toimus kohtumisõhtu numeroloog Timo Reinpaliga. 4. juunil osaleti raamatuvoltimise töötoaga Kärkla Kultuurikeskuses toimunud Raamatupäeval. Juulis osaleti töötoaga Hiiumaa kirjandusfestivalil, kus lisaks raamatute voltimisele tutvustati ka Hiiumaa raamatukogusid. Hellamaa Perekeskuses viidi läbi koos Hellamaa ja Suuremõisa raamatukoguga „Kogupere mälumäng“.

Lisaks üritustele toimusid mitmed näitused ja väljapanekud - Paul-Eerik Rummo 80, Aino Pervik 90, Leelo Tungal 75, Tõnu Õnnepalu 60, Ave Alavainu 80, Astrid Lindgren 115 jt. Raamatukogus oli väljas Tõnu Otsasoni poolt kokku pandud näitus Elmar Vrageri elust.

Hellamaa raamatukogus käib koos eakate käsitööring. Ring aitab levitada ja säilitada kohalikke traditsioone, mustreid ja koduloolist pärandit. Tehakse koostööd külaseltsiga Hellatempa. Üheskoos viidi augustikuus läbi Hellamaa kiigeplatsil toimunud üritus „Hiiu keele ja kirjanduse päev“. Hellamaa Perekeskuses korraldati raamatukogupäevade raames koos teiste Pühalepa osavalla raamatukogudega „Kogupere mälumäng“. Advendiajal oli võimalus proovida kätt Hiiumaa Köök ja Pagari kondiitri Ene Kiini juhendamisel pitsiliste piparkookide kaunistamisel.

Suuremõisa raamatukogul on hea koostöö Suuremõisa Lasteaed – Põhikooliga ja Pühalepa Vaba Aja Keskusega. Osavallavalitsus kasutab raamatukogu ruume kord kuus toimetulekuavalduste vastuvõtuks.

Emmaste raamatukogus toimunud olulisemad sündmused: Paul-Eerik Rummo 80. juubeli kirjandushommik, Tõnu Õnnepalu 60. juubeli vestlushommik, Emmaste Raamatukogu 104 sünnipäeva tähistamine, 22. novembril uudishimu päev: merendusest rääkis Paavo Pruul. Lastele toimusid Emmaste Lasteaias ettelugemised: „Lugu hundist“ ja „Kullakallis kass“. Emmaste lasteiaia lapsed meisterdasid järjehoidjaid ja vaadati Kertu Sillaste raamatuid, samuti tutvuti raamatukogu tööga. Toimus „Lugemisisu“ tutvustus ja esimene tund lasteaias. Lugemisklubiga toimusid järgmised kohtumised: Juhan Smuul 100, raamatu „Ellen Niit. Heleda mõtte laast“ tutvustamine ja Aino Pervik 90. Juunis toimus Emmaste põhikooli 2. klassi lastega pannkookide söömine ja Anti Saare raamatu „Suur koogitegu“ ettelugemine.

Veel toimus Aado Algvere raamatu „Kõva kivi pehmus“ esitus, Kristel Algvere luulekogu „Merehurmarohi“ arutlus, Valdur Kiibuse nelja raamatu saamislugu, ettelugemispäev- „Kirjad“ Jaan Kaplinski ja Tõnu Õnnepalu raamatu ettelugemine, kohtumine tõlkija ja Loomingu Raamatukogu peatoimetaja Triinu Tammega.

2022. aasta jäi meelde Hiiu maakonna raamatukogudele kui kohalike kirjanike juubeliaastana. Juubeleid tähistasid Paul-Eerik Rummo 80, Ave Alavainu 80 (sünniaastapäev) ja Tõnu Õnnepalu 60. Seega 17. - 22. jaanuar oli kuulutatud Rummo nädalaks Hiiumaa raamatukogudes, 12. - 17. september Õnnepalu nädalaks Hiiumaa raamatukogudes ja 3. - 8. oktoober Ave Alavainu nädalaks Hiiumaa raamatukogudes. Üheskoos avati pidulikult raamatukogude teema-aasta Kärddlas. Ühiselt võeti osa Hiiumaa kirjanduse aastast ja Hiiumaa kirjandusfestivalist.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil on Hiiu maakonna raamatukogude koostööpartneriteks Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Hoiuraamatukogu, Rahvusarhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti noortekirjanduse Ühing, ERÜ, ETKA Andras ja teised maakonna- ja keskraamatukogud, kellega ideid ja kogemusi saab vahetada. Samuti Eesti Kultuurkapital, kuhu esitatakse toetuste saamiseks projekte erinevate ürituste läbiviimisteks. Deltmar OÜ pakub teenust ja kasutajatuge info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamisel igapäevatoös. Avatud raamatukogu teenuse tarbeks Kärddla raamatukogus pakub ligipääsusüsteemi FoxSec ettevõtte BFL Security OÜ.

Eraldi tooks välja viljaka aasta teiste maakonnaraamatukogudega. Kärddla Linnaraamatukogus käisid külas Viljandi maakonna, Saare maakonna ja Valga maakonna raamatukogud. Vastu võeti ka suur delegatsioon Rahvakultuuri keskusest. Kõikide nende külaskäikude peapõhjuseks oli soov tutvuda Kärddla raamatukogu avatud raamatukoguga, mis on Eestis veel ainulaadne. Tore on tõdeda, et Kärddla eeskuju innustab ka teisi ja paneb kaaluma nende võimalusi minna sama teed. Saare maakonna raamatukogudele korraldati erireis ja kohtumine kirjanik Mae Lenderiga ning näidati keramaja, mis on üle vabariigi tuntud ökomaja.

Kõrgessaare raamatukogu võttis osa tantsuaktsioonist „Raamatukogud kutsuvad tantsima“ ning sellest valminud video saadeti raamatukogude aasta korraldajatele. Viljandi maakonna raamatukogutöötajate õppereis läbis nii Palade kui ka Kõrgessaare raamatukogusid, kus sealsed direktorid tutvustasid raamatukogude käekäiku.

Käina raamatukogu külastasid kolleegid Saaremaalt ja Valgamaalt. Direktor M. Uiibo tegi ülevaate Käina raamatukogu tööst ja tegemistest, toimus vestlusring. Saaremaa kolleegidele toimus ringkäik alevikus, mille käigus M. Uiibo rääkis piirkonna ajaloo, hoonetest, hiidlaste seltsidest ja vahele legende.

Käina raamatukogu direktor Maili Uiibo on ERÜ liige ja ERÜ maaraamatukogude sektsiooni liige, kus toimub tihe koostöö ja info jagamine.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse programmist „Lugemisisu“ võtsid osa Kärkla, Palade, Suuremõisa, Käina, Emmaste raamatukogud ja Lauka haruraamatukogu.

Kõik Hiiu maakonna raamatukogud võtsid osa Suurest mõistatamismängust „Avasta Eesti raamatukogusid“. Samamoodi anti omapoolne panus raamatukogude teema-aasta kordaminekuks. Toimusid mitmed üritused ja temaatilised väljapanekud.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Kui algas Venemaa sõda Ukrainas ja Eestisse tulid sõjapõgenikud, alustas Kärkla raamatukogu tegevustega ukrainlaste heaks. Kärkla Linnaraamatukogus korraldati Ukraina-Hiiumaa õhtu, kus lisaks ukrainlastele tulid kohale ka koostööpartnerid politseist, arenduskeskusest jt asutustest. Edasi jätkus ukrainlastega töö keelekohvikus, kus kohtuti kolm korda. Hiljem registreeriti lugejaks mõned ukrainlased, kes laenutasid lasteraamatuid ja käisid uurimas töötamise võimalust raamatukogus.

Käina piirkonnas elavad ukrainlased külastasid Käina raamatukogu info hankimiseks, osalesid töötubades ning lastele korraldati eraldi raamatukogutunde. Ukraina lapsed veetsid raamatukogus aega koos kohalike lastega, kuid keelebarjääri tõttu ei saanud nad tihti üksteisest aru. Abiks olid raamatukogutöötajad.

Kuna aasta üheks tippündmuseks oli Hiiumaa Kirjandusfestival, siis Kärkla raamatukogu tegi koostööd Saksa saatkonna ja Goethe Instituudiga, et kutsuda Saksa saadik festivalile osalema; koostööd tehti Rootsi saatkonna diplomaadiga ja Soome saadikupaariga. Samuti toimus eeltöö Tšehhi saadiku ja saatkonna töötajatega.

Oluline koostöö on varasematel aastatel toimunud ka Ameerika saatkonnaga, mistõttu külastasid Kärkla raamatukogu Ameerika saatkonna pressi- ja kultuuriosakonna asejuht Christine Valentine ja meediajuht Tallinnas, Evelin Kokkota.

Sügisel alustas Kärkla raamatukogu välispartneritega ühise Erasmus+ projekti ettevalmistamist ja kirjutamist. Partnerid olid Ikast-Brande raamatukogu Taanist, Turku Naiskeskus Soomest ja Valmiera raamatukogu Lätist. Projekti eesmärgiks on õppida üksteise kogemustest, milliseid teenuseid pakkuda ukrainlastele ja teistele sisserändajatele, et neid kohalikku kultuuriellu ja tööturule integreerida. Projekti ette valmistades tuli teha partneritega tihedat koostööd, et projekt tuleks sisukas ja saaks rahastuse.

Samade partneritega valmistati aasta lõpus ette ka veel teine rahvusvaheline projekt, mis esitati NordPlus Adult programmi.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Hiiu maakonna raamatukogudes toimus 296 (2021.a 324), sh keskkogus 46 (2021. a 119) individuaalkoolitust ja 91 (2021.a 75) sh keskkogus 46 (2021.a 44) rühmakoolitust. Kokku osales rühmakoolitustel 1264 õppijat.

Individuaalkoolituste sihtrühm on eelkõige eakad ja vähese IT oskusega AIP-i külastajad. Raamatukogutöötajate abi palutakse isiklike nutiseadmete kasutamisel, ID-kaardiga allkirjastamisel, õpetatakse kasutama raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi Riksweb ning antakse lugemissoovitusi. Aktiivselt osaleti 12. oktoobril toimunud ETKA Andras üle-eestilise täiskasvanuhariduse sündmusel „Õpitund“.

Kärdla raamatukogus viiakse enamasti läbi laenutus-tagastusautomaadi ning avatud raamatukogu funktsiooni kasutamise õpetuse veerandtunde. Tavaliselt osaleb nendes korraga 2-3 inimest. Raamatukogupäevadel korraldatud graafikalaua kasutajakoolitused kasvatasid samuti individuaalkoolitustel osalenute hulka.

Kärdla raamatukogu oli koolituskeskuseks Hiiumaa investeerimisklubile, kes viis raamatukogus läbi klubi avaürituse ja laenutas raamatuid.

Kõrgessaare raamatukogu ruume kasutas kokkusaamiseks „Naisinvestorite klubi“ õpigrupp.

Käina raamatukogus õpetatakse muu hulgas kasutama skannerit, spiraalkõiteseadet ja laenutuskapi kasutamist. Populaarseteks osutusid korvide heegeldamise ja kottide maalimise õpituba.

Rühmakoolituste peamine sihtrühm on põhikooli õpilased ja lasteaia vanemate rühmade lapsed. Põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele õpetatakse kasutama andmebaase ESTER, DEA, DIGAR, MUIS ja raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi RIKSWEB ning antakse lugemissoovitusi.

Laste seas on populaarsed koolivaheaegadel korraldatud erinevad töötoad.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kärdla Linnaraamatukogu kasutab info edastamiseks raamatukogu kodulehte, kuhu koondatakse aasta jooksul ilmunud artiklid, reklaamid raamatukogu üritustest, info uudiskirjandusest. Kodulehel on üleval juhend avatud raamatukogu kasutamiseks, lahtiolekuajad, viide koduloo andmebaasile ning ajakohane info käimasolevate näituste kohta. Kindel koht turunduses on sotsiaalmeedial. Kärdla raamatukogu Facebooki lehe jälgijatest moodustavad 60% naised ja 40% mehed. Kõige enam neist on vanuses 35 - 44 aastat. Igal aastal liitub lehega uusi jälgijaid, mis kasvatab tõenäosust jõuda rohkemate huvilisteni. Uue võimalusena sai mõnel korral kasutatud tasulise reklaami jõudu reklaamides nii raamatukogu sündmusi. Suuremate sündmuste reklaamimiseks edastatakse info ka Facebooki Hiiumaa Heaks gruppi ja tehakse otsereklaami.

Kuigi Instagrami konto on siiani olnud pigem uinavas olekus, siis nüüd on hakanud ka see leht aina enam elavnema. Osa võeti Tartu Linnaraamatukogu töötaja Annika poolt loodud aktsioonist. Annika loodud Instagrami lehel olen raamatukoguhoidja tutvustas ennast ja oma ametit raamatukoguhoidjana igal nädalal erinev töötaja mõnest Eesti raamatukogust. Kärdla raamatukogust tegi seda arendusspetsialist Kerli Varrik.

Raamatukogu Youtube kanalisse saavad üles laetud videod uutest raamatutest, intervjuudest ja muudest huvitavatest sündmustest, mis aasta jooksul avaldamist väärrib. Meiliturunduses on kasutuses endiselt e-post ja uue kanalina uudiskirjade saatmise programm Smaily.

Kodulehed on veel olemas Käina ja Palade raamatukogudel. Facebooki lehti kasutavad Palade, Käina ja Emmaste raamatukogud. Kõrgessaare raamatukogus toimuvat kajastab sotsiaalmeedias osavalla Facebooki leht Kõrgessaare Postipoiss.

2022. a loodi Käina raamatukogule TIK-TOKi konto.

Raamatukogude tegemisi kajastatakse tihti kohalikes lehtedes, milleks on kaks korda nädalas ilmuv Hiiu Leht ja korra kuus ilmuv Hiiumaa Teataja. Kuna 2022. aasta oli raamatukogude aasta ja ühtlasi Hiiumaal ka kirjanduse aasta, ulatuti üle uudisekännise enam kui mullu. Näiteks ilmusid artiklid: „Raamatukogude aasta algab ettelugemisega“, „Hiiumaal algas kirjanduse teema-aasta“, „Kärdla raamatukogu - natukene kodu moodi koht“ jt. Endiselt on avatud raamatukogu teema aktuaalne. Nii ilmusid Hiiu Lehes artiklid „Kärdla avatud raamatukogu lahti ka suvel“ ja „Avatud raamatukogus aastaga 1200 külastust“. Hiiumaa Teatajas ilmub rubriik „Raamatukoguhoidja soovitab“, milles tutvustab mõni Hiiumaa raamatukogu töötaja huvitavaid raamatuid.

Lähenevad raamatukogu sündmused pannakse veebis hiiumaa.events lehele, mis on Hiiumaal kõige populaarsem veebileht sündmuste levitamiseks. Info avaldamiseks on kasutusel ka www.hiiumaa.ee.

Kui saabuv üritus või töötuba toimub lasteaia- või kooliealistele lastele, viiakse plakatid vastavalt kas lasteaeda või koolimajja.

Saabuvate sündmuste info on üleval veel raamatukogu laenuslettidel, infotahvlitel trepikojas ja tänaval. Tõhus on ka suuliselt edasi antav reklaam.

4.9 Andmebaasid

Hiiu maakonnas kasutavad raamatukogud info- ja kataloogisüsteemi RIKS. Kärdla, Käina ja Palade raamatukogude kodulehtede vahendusel saab siseneda elektronkataloogi Riksweb. Raamatukogud, kellel koduleht puudub, kasutavad elektronkataloogi sisenemiseks Kärdla Linnaraamatukogu kodulehte.

Kärdla Linnaraamatukogu tegeleb kodulooliste teavikute ja artiklite kataloogimisega kohalikest ajalehtedest (Hiiu Leht ja Hiiumaa Teataja), samuti üleriigilistest lehtedest. Kodulootuppa on koondatud mitmekümne aasta kohalik materjal paberväljaandena, kodulooline kirjandus ja ajaleheväljalõiked ning uurimustööd kohaliku kultuuripärandi kohta.

Käina raamatukogu kogub Riksi e-kataloogi koduloolist materjali Käina piirkonna kohta Hiiu Lehest.

5. 2023. aasta tegevused

2023. aasta on kuulutatud Hiiumaa valla poolt muusika-aastaks, Kultuuriministeeriumi poolt liikumisaastaks ja MTÜ Eesti Maaturismi eestvedamisel sauna-aastaks. Raamatukogud annavad oma panuse teema-aastate teadvustamisel ja info levitamisel läbi ürituste ja näituste/väljapanekute.

2023. aasta tegevuste hulka kuuluvad lugejate teenindamine, raamatukogude aktiivne turundamine, elanike digikirjaoskuse koolitamine ja nõustamine, laste lugemisharjumuse kujundamine, täienduskoolituste korraldamine, andmebaasi ja kogude korrastamine, rahvusvaheliste suhete arendamine.

Soov on säilitada raamatukogu kui kogukonnakeskuse ja kokkusaamise kohana ning toetada ja mitmekesistada inimeste vaba aja veetmise võimalusi läbi erinevate kultuuriürituste ja kirjandus sündmuste.

Maakonnaraamatukogu plaanib valmis saada uue kasutajasõbraliku ja atraktiivse kodulehe.

Aruandes kajastuvad andmed põhinevad andmebaasil RIKS.

Koostajad: Hiiumaa rahvaraamatukogude direktorid, maakonnaraamatukogu arenduspetsialist, laste- ja noortetöö spetsialist ja komplekteerija.

Direktor Annely Veevo

Allkiri /Nimi/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kärdla Linnaraamatukogu	12	146	350
Kõrgessaare raamatukogu	2	8	0
Käina raamatukogu	10	147,5	500
Lauka haruraamatukogu	2	9,5	0

Palade raamatukogu	1	2,5	15
Hellamaa raamatukogu	1	2,5	15
Suuremõisa	3	17	0

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid peamiselt rühmakoolitustel andmebaaside tutvustamised, uudiskirjandusest ülevaadete andmised, teematunnid õpilastele ning raamatukogutunnid lasteaiale. Artikleid kirjutati Hiiu Lehte ja Hiiumaa Teatajasse. Raamatukogusid tutvustati Viljandi maakonna, Saare maakonna ja Valga maakonna raamatukogutöötajatele nende õppereisidel. Kärdlas võeti vastu ka suur delegatsioon Rahvakultuuri keskusest.

Olulisemad avalikud esinemised olid järgmised:

- Annely Veevo (direktor) 5. aprill Ukraina-Eesti klubi
- Annely Veevo (direktor) ja Kerli Varrik (arendusspetsialist) 20. aprill, 3. mai ja 18. mai keelekohvik ukrainlastele
- Annely Veevo (direktor) 9. juuni avalik dialoog „Kuidas me oleme kriisideks valmis?“
- Annely Veevo (direktor) 9. september ööretk „Armastan sind lossi ja tagasi“ - luges ette M. Aitsami raamatut „Hiiu lossist - Siberisse“
- Annely Veevo (direktor) 16. september „Armastan sind Paradiisi ja tagasi“ - luges ette T. Önnepalu luuletusi ja lõike teostest
- Annely Veevo (direktor) 22. november arvamusrännak „Raamatukogude uuenev tähendus“.
- Maili Uibo (direktor) ettekanne: raamatute valimine RIKSWEBi-st ja laenutskappi tellimine TÕN raames
- Liisu Orava (raamatukoguhoidja) ettekanne TIK-TOKi kasutamisest TÕNi raames
- Maili Uibo (direktor) juhtimisel hiiu keele ring
- Le Laun (raamatukoguhoidja) juhtimisel aiaring

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2022)
Kärdla linnaraamatukogu	Uus teeninduslett, kahele töötajale uued töölaud
Käina raamatukogu	Vahetati välja alumiiniumist ribakardinad laenutusosakonnas ja valguslambid lugemissaalis

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kärdla Linnaraamatukogu	Nukitsa konkursi tutvustamine ja hääletus Suuremõisa Lasteaed-Põhikool I-VI klassid, Kärdla Põhikool IIIa, IIb, Ia, Ib, IVa klassid	89
	Lugemisisu - Raamatu teekond Kärdla Lasteaed Siilide rühm	21
	Lugemisisu - Ajakirja tegemine Kärdla Põhikool IVb ja IIIb klassid, Suuremõisa Lasteaed-Põhikool I-IV klassid	41
	Raamatukogu tutvustamine Kõpu Vabakool	5
	Lugemisisu - uute raamatute tutvustamine Kärdla Põhikool Ib klass	14
	Lugemisisu - Pilt raamatus, jutu illustreerimine Kärdla Põhikool Ia klass	14
	Lugemisisu - Kuidas valmib raamat? Kärdla Põhikool Ib klass	19
	Lugemisisu - Lastekirjanduse auhinnad Suuremõisa Algkool-Põhikool I-IV klass	14
	Lugemisisu - Joonistame raamatutegelasi Kärdla Põhikool IIa klass	14
	MTÜ Jääk ja Praak taaskasutuse töötuba lastele	7
	Aino Pervik 90 - elu ja loomingu tutvustus Suuremõisa Lasteaed-Põhikool I-VI klass, Kärdla Põhikool IIa, IIIa, IVa, IVb, Ib, IIIb klassid	119
	Noorte kirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikool VIIb, IXa, VIIIa klassid	62
	Lugemisisu 2021/2022 hooaja lõpetamine. Kohtumine Ilmar Tomuskiga	65
	Lugemisprogrammi „Suvelugemise väljakutse 2022“ tutvustamine Suuremõisa Lasteaed-Põhikool I-VI	148

	klaasid, Kärdla Põhikool IVa, Ib, VIb, III, II, Ia klassid	
	Raamatujaht Hiiumaa lastefestivalil	78
	Miks lugeda raamatuid? Uudiskirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikool IVb klass	18
	Mis vahe on teatme- ja ilukirjandusel? Kärdla Põhikool Va klass	17
	„Suvelugemise väljakutse 2022“ lõpetamine. Kohtumine Juhani Püttsepa	70
	Uute raamatute tutvustamine. Viktoriin. Kärdla Põhikool III klass	13
	Raamatukogu tutvustamine Kärdla Põhikool I klass	18
	Raamatukogu tutvustamine Kärdla Lasteaed Mõmmide rühm	10
	Keskkonnapäev Kärdla koolieelikutele	16
	Raamatute tutvustamine, pildi joonistamine jutu põhjal Kärdla Lasteaed Mõmmide rühm	14
	Raamatud sõprusest, viktoriin Kärdla Põhikool IIIb klass	8
	RIKSWEB, ESTER, MUIS, DIGAR, DEA, FOTIS tutvustamine Hiiumaa Gümnaasium X klass	18
	Teatmeteoste tutvustus ja praktiline kasutamine Kärdla Põhikool IVb, IVa klassid	25
	Paberikunsti töötoad koolivaheajal	32
	Põhjamaade kirjanduse nädala hommikuhämaruse ettelugemine Kärdla Lasteaed Mõmmide ja Kiisude rühm	36
	Avatud raamatukogu süsteemi tutvustamine Hiiumaa Gümnaasium X klass	18
	Uudiskirjanduse tutvustamine Kärdla Põhikool IVb, IVa klassid	25

	Väikelaste raamatutund	26
	Kohtumine Noorte kirjaniku Ene Sepaga Kärdla Põhikooli VI-IX klassid	107
	Kirjanike Tuur „Sõnaränd“. Kohtumine Anti Saarega Kärdla Põhikooli I-III klassid	77
	Vabariikliku ettelugemisvõistluse „Ühes väikeses Aino Perviku raamatus“ Hiiumaa eelvoor	12
Kõrgessaare raamatukogu	Sõbrapäeva kaardid ja parimate valimine	15
	Raamatukogud kutsuvad tantsima	5
	Teeme ise kaunid jõulukaardid	5
	Räägime tunnetest!	13
	Loodushoid	10
	Eesti metsloomad	6
	Sõbrad ja sõprusest.	6
	Tööd ja toimetused	9
	Maailmaruum	8
Lauka haruraamatukogu	Raamatukogude aasta avamine	20
	Paul-Eerik Rummo 80 (7.-9. klass)	12
	Nukitsa konkurss	16
	Lugemisisu programmi avamine	19
	Teematund „Raamatu teekond“ (1.-4. klass)	20
	Ettelugemine (4. klass)	13
	Hiiumaa ettelugemise eelvoor	2
	Fantaasiategelased (5.-8. klass)	19
	Lugemisisu programmi lõpetamine	47
	Suvelugemise tänuüritus	7

	Jõulutunne	6
Käina raamatukogu	Lumememmed. Loeme, uurime, meisterdame, lastaead	21
	Ettelugemistund lastele. Tobias ja 2 b	16
	P.-E. Rummo 80 juubeliüritus.	23
	Meie metsade kiskjad.	19
	Raamatukogutund 1. kl. Nukitsa konkurss, lugemisisutund	21
	Raamatukogutund 3. kl. Nukitsa konkurss, lugemisisutund	25
	Raamatukogutund 2. kl. Nukitsa konkurss, lugemisisutund	22
	Aardejaht raamatkogus	33
	Raamatukogutund 4. kl. Nukitsa konkurss, lugemisisutund	23
	Meisterdamistund lastele. Meie metsa loomad, origami	12
	Raamatukogutund 5. kl. Nukitsa konkurss	23
	Jutuhommik. Jänes ja süda, loeme meisterdamine	14
	Jutuhommik. Minu lemmik eesti kirjanik. Lugemisisutund	16
	Luulehommik lastele. Kala ei lärma.	16
	Jutuhommik. Akvaarium ja kalad, meisterdamine paberkalad	13
	Origami õpituba paberlilled	10
	Lugemisisutund. Kuulus lasteraamat.	19
	Lugemisisutund. Oh sa jutt, muinasjutt	20
	Raamatukogutund. Tomuski raamatud, ettelugemine Tobias ja..	22

	Kohviga maalimise õpituba lastele	12
	Emakeelepäev raamatukogus 1. kl	17
	Emakeelepäev raamatukogus, lasteaed 2 rühma	23
	Sipsik – 60. lasteaed 6-5. a	24
	Sipsik – 60, lasteaed 4. a	20
	Sipsiku õmblemise töötuba lastele	13
	Jälle need naksitrallid. Loeme, meisterdame	22
	Lugemisisutund 2. kl Miniraamatud	21
	Jutuhommik, raamatud loomadest. Lugemisisu tund	19
	Lihavõttejänese saladus. Koolivaheaja üritus.	28
	Raamatupidu. Arabella mereröövli tütar – 40. Koolivaheaja üritus	27
	Raamatukogutund Ukraina lastele vene keeles. Vestleme, meisterdame	11
	Raamatukogutund Ukraina lastele vene keeles. „Mis ka ei juhtuks“ raamatu tutvustus, Meisterdame emadepäeva kaarte.	10
	Maalimistehnika raamatute tutvustamine lastele. Maalimine	10
	Laste lilleraamat. Raamatu tutvustus, pressimistehnikaga lille-kaartide tegemine.	11
	Kohtumine Aidi Vallikuga. 1.- 7. kl	119
	Väikelaps raamatukogus. Raamatuga sõbraks.	20
	Programmi Lugemissuvi 2022 tutvustamine 1.- 2. kl	26

	Lugemisisu hooaja lõpetamine. Nukuteater	43
	Suve ootel! Meisterdamistund - suvelaternad	8
	Jutuhommik. Haldjalood, ühine haldajamaja meisterdamine.	7
	Suur suvine koogitegu. Anti saare raamatu ettelugemine	20
	Lugemissuvi 2022 raamatute tutvustamine, katkendite ettelugemine	19
	Raamat „Vesi“. Õueüritus, veemängud ja võistlused.	19
	Tegelustund, kokaraamatutega tutvumine ja koos kokkamine	14
	Meisterdamistund lastele. Tuulelipp - kala	20
	Raamatu „Suur katseraamat“ tutvustus ja 3. katse katsetus	26
	Raamatu „Füübits“ tutvustamine, ettelugemine, räägime tulest. Paberlehvivate meisterdamine	14
	Armsad taskuloomad, räägime loeme, õmbleme omale taskulooma	13
	Üllatus sõbrale. Vahvalt pakitud kingitused.	11
	Kila-kola kunst. Maskide meisterdamine	11
	Origami – täispuhutavad loomad	10
	Programmi lugemissuvi 2022 lõpureis Vembu-Tembumaale	31
	Ettelugemistund. Õpetaja Kusti kummitab. Meisterdamine	11
	Lugemistund. Üle-eestiline aktsioon „Eia seiklus Tondikakul“	14

	Lugemisisutund 4. kl Illustratsioon raamatus, illustreerime ise teksti põhjal	20
	Lugemisisutund Värvilised raamatud, pildiga ja pildita. 1. kl	14
	Ettelugemistund lastele. Molli ja ... Lasteaia 2 vanemat rühma. Raamatukogupäevade ja ettelugemispäeva päeva raames.	22
	Ettelugemistund lastele. Molli ja ... Raamatukogupäevade ja ettelugemispäeva raames.	24
	Lugemisiutund. „Kila-kola kunst“	23
	Lugemissuvi 2022 lõpetamine, autasustamine.	25
	Väikelaps raamatukogus. „Minu armsad kaisukarud“ Teddy - 120	21
	Raamatupidu. Väike nõid - 65	33
	Raamatukoguöö. Jubejutud lastele	22
	Põhjamaade kirjanduse nädal „Kui kohtad karu“, ekraanil, 2 rühma	29
	Filmiõhtu lastele „Lumeinimese poeg“	15
	Ettelugemine hommikuhämaruses. „Metsas ei ole mingeid röövleid“ põhjamaade kirjanduse nädal	24
	Loovkirjutamise õpituba noortele	26
	Laterna meisterdamise töötuba	22
	Väikeps raamatukogus. Lumemees Ludvigi õnn“	15
	Lugemisisutund. Miniraamatu meisterdamine ja illustreerimine.	24
	Väikelaps raamatukogus „Lepatriinude jõulud“	18

	Kaartide meisterdamise töötuba	11
	Raamatukogutund. Piret Raud -kirjanik, kunstnik. Teatmeteosed raamatukogus.	23
	Lugemisisutund. Raamatud sõprusest ja tunnetest. Joonistame emotsioone.	20
	Lugemisisutund. Raamatud headest kommetest ja kuidas sõpra üllatada.	17
	Lugemisisutund lasteaiale. Imelised pildiraamatud.	18
Palade raamatukogu	Vaheaja pildid	5
	Nukitsa konkursi raamatu valimine (1.klass)	6
	Nukitsa konkursi raamatu valimine (4.klass)	10
	Nukitsa konkursi raamatu valimine (2.klass)	4
	Uudiskirjandusega tutvumine	6
	Lugemistund	6
	Paul - Erik Rummo 80 näitusega tutvumine (8.klass)	9
	Kooslugemise päev Naksitrallid	3
	Jututund jututäringutega	7
	Mängutund	11
	Meisterdamine sõbrapäevaks	30
	Tutvumine ajalehtedega	5
	Lugemistund	10
	Emakeelepäev	4
	Lasteaia raamatukoguga tutvumine	20
	Ajakirjade uurimine	5

	Rahvusvaheline luulepäev (Kuhu lapsed said)	5
	Teematund „Kevad puud“	6
	Lauamängud	5
	Uudiskirjandusega tutvumine	4
	Lauamängud	14
	Lugemistund	6
	Lugemistund + lugemisisu passi täitmine	6
	Lugemisisu lõpuüritus	6
	Elmar Vrager (viktoriin)	14
	Kevadpildid	6
	Suur koogitegu	53
	1. klassi raamatukogu külastus	15
	Lugemistund „Nähtamatu laps“	10
	Lugemistund „Nähtamatu laps“	5
	Tõnu Õnnepalu 60 (viktoriin)+ raamatukaaneluule (7.klass)	11
	Tõnu Õnnepalu 60 viktoriin + raamatukaaneluule (8.klass)	11
	Tõnu Õnnepalu 60 viktoriin + raamatukaaneluule (9.klass)	9
	Meisterdamine (Järjehoidjad)	27
	Lugemistund+ kuuldu põhjal pilt	4
	Lugemisisu (raamatute valimine)	14
	Lugemisisu algus	5
	Ettelugemis päev (A.Perviku lood)	12
	Ettelugemise päev (A.Perviku lood)	5
	Hingedepäev	14

	RaamatukoguÖÖ	9
	Sass Henno „Asjad, millest täiskasvanud rääkida ei julge“	69
	Valmistumine jõuludeks(seinakuusk)	15
	Suuremõisa Lasteaed-Põhikool raamatukogus külas	29
	Meisterdamine karvatraadist ja pärlitest	18
	Jõulukaunistused paberist	6
	Meisterdamine(karvatraadist)	3
	Jõulu piltide joonistamine	4
Suuremõisa raamatukogu	Lasteaed külas	15
	Suur koogitegu“ (Palade ja Suuremõisa koolilaste ühisüritus)	53
	Lugemistund „Nähtamatu laps“ (Read Hour“	19
	Lugemisisu alustamine	14
	Teematund „Raamatu teekond“	6
	Teematund „Loome ise muinasjutu“	6
Emmaste Raamatukogu	Emmaste Põhikoolis Nukitsa konkursi tutvustus	46
	Emmaste Lasteaias uute raamatute tutvustus	52
	A. Saar „Suur pannkoogitegu“	20
	Emmaste Lasteaiale „Lugemisisu“ tutvustus	12

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Kärdla Linnaraamatukogu maakonnaraamatukoguna täidab raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid:

- 1) juhendab metoodiliselt teiste Hiiu maakonna raamatukogude tööd (komplekteerib ja töötleb teavikuid);
- 2) korraldab raamatukogutöötajate täiendkoolitusi ja õppereise;

- 3) korraldab maakonna rahvaraamatukogude aruandlust ja analüüsi;
 - 4) koostab maakonna koduloo andmebaasi;
 - 5) kogub vajalikku statistikat ning analüüsib maakonna rahvaraamatukogude tegevust;
 - 6) koordineerib ja korraldab Eesti Lastekirjanduse Keskuse vabariiklike lasteüritusi
- Hiiumaal: Nukitsa konkursi hääletus, ettelugemisvõistlus, kirjanduslik viktoriin ja lugemisprogramm „Lugemisisu“. Jagab infot maakonna raamatukogudele laste- ja noortetöö alaste koolituste kohta.

Raamatukoguteeninduse koordineerimisel täitis Kärdla Linnaraamatukogu kõiki seaduses ettenähtud ülesandeid.

Maakonnaülene tsentraalne komplekteerimine riigieelarvest eraldatud vahendite eest toimib korralikult ja tõrgeteta. Kokku on lepitud, et maakonna raamatukogud esitavad Rahva Raamatu intranetis oma soovid raamatute tellimiseks, maakonnaraamatukogu komplekteerija vaatab soovid üle ja kinnitab, ning Rahva Raamat saadab tellitud raamatud igale raamatukogule otse. Maakonnaraamatukogu komplekteerija sisestab RIKSi kirjed ning maakonna raamatukogud teevad vajaliku töö ära siis, kui raamatud kätte saavad.

Maakonnaraamatukogu koondab kohalikke koduloomaterjale, need on RIKSWEBi kaudu kõigile nähtavad ja selle kaudu saab neid ka tellida. Enamasti on paber kandjal materjale 2 eksemplari, üks välja laenutamiseks, teine ainult kohapeal kasutamiseks. Samuti on säilitatud kõik kohalikud ajalehed, mida tihti kasutatakse koduloo uurimise eesmärgil. Koduloo materjalide hoidmiseks on eraldi ruum Kärdla Linnaraamatukogus.

Maakonnaraamatukogu koordineerib statistilise aruandluse õigeaegset täitmist, samuti tekstilise tegevusaruande kirjutamist ja koondamist, sh tegevuste analüüsimist. Kõik raamatukogud esitavad maakonnaraamatukogule oma tekstilise tegevusaruande, mille pealt kirjutab maakonnaraamatukogu ühise maakondliku aruande, mille esitab riigile ja omavalitsusele.

Maakonnaraamatukogu aitab vajadusel teisi raamatukogusid igapäevatoos ettetulevates küsimustes, kuid seda siiski suhteliselt harva, sest raamatukogude töötajad on kõik nii kogunud; korraldatakse ka teatmebibliograafilist tööd. Suurt ettevalmistust nõuab maakondlike koolituste korraldamine ja neile rahastuse leidmine. Aruandeaastal korraldas maakonnaraamatukogu 5 koolitust, 3 ühisseminari ning Raamatupäeva. Nendest saab lähemalt lugeda peatükist 2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused.